

Univerzita Hradec Králové

Pedagogická fakulta

Ústav sociálních studií

Sexting pohledem studentů středních škol na Semilsku

Bakalářská práce

Autor: Natálie Brabencová
Studijní program: B7507 Specializace v pedagogice
Studijní obor: Sociální patologie a prevence
Vedoucí práce: Mgr. Martin Knytl, MCS
Oponent práce: Mgr. et Mgr. Kateřina Krupková

Zadání bakalářské práce

Autor: Natálie Brabencová

Studium: P19P0114

Studijní program: B7507 Specializace v pedagogice

Studijní obor: Sociální patologie a prevence

Název bakalářské práce: **Sexting pohledem studentů středních škol na Semilsku**

Název bakalářské práce AJ: Sexting from the Perspective of Upper Secondary School Pupils in Semily District

Cíl, metody, literatura, předpoklady:

Bakalářská práce je zaměřena na povědomí a výskyt sextingu u studentů středních škol. Práce se zabývá charakteristikou sextingu, jeho riziky a možnou prevencí vůči jevu. Dále se zaměřuje na problematiku kyberšikany, kybersexu a kybergroomingu, jež úzce souvisí s fenoménem sextingu. Praktická část bakalářské práce obsahuje kvantitativní výzkumné šetření týkající se postojů, povědomí a výskytu sextingu u studentů středních škol v okrese Semily.

ECKERTOVÁ, Lenka a DOČEKAL, Daniel. *Bezpečnost dětí na internetu: rádce zodpovědného rodiče*. Brno: Computer Press, 2013. 224 s. ISBN 978-80-251-3804-5.

GAVORA, Peter. *Úvod do pedagogického výzkumu*. Brno: Paido, 2000. 207 s. ISBN 80-85931-79-6.

HOLLÁ, Katarína. *Sexting a kyberšikana*. Bratislava: Iris, 2016. 165 s. ISBN 978-80-8153-061-6.

KOŽÍŠEK, Martin a PÍSECKÝ, Václav. *Bezpečně n@ internetu: průvodce chováním ve světě online*. Praha: Grada Publishing, 2016. 176 s. ISBN 978-80-247-5595-3.

ŠEVČÍKOVÁ, Anna. *Děti a dospívající online: vybraná rizika používání internetu*. Praha: Grada, 2014. 184 s. ISBN 978-80-210-7527-6.

Garantující pracoviště: Ústav sociálních studií,
Pedagogická fakulta

Vedoucí práce: Mgr. Martin Knytl, MCS

Oponent: Mgr. et Mgr. Kateřina Krupková

Datum zadání závěrečné práce: 1.2.2021

Prohlášení

Prohlašuji, že jsem tuto bakalářskou práci vypracovala pod vedením vedoucího práce Mgr. Martina Knytla, MCS, samostatně a uvedla jsem všechny použité zdroje a literaturu.

V Hradci Králové dne 25. 4. 2022

Natálie Brabencová

Poděkování

Tímto bych chtěla poděkovat vedoucímu bakalářské práce Mgr. Martinovi Knytlovi, MCS, za odborné a ochotné vedení, cenné rady, připomínky a vstřícný přístup v průběhu vzniku této práce. Poděkování patří také mému příteli, rodině, přátelům a všem, kteří jakýmkoliv způsobem přispěli ke vzniku této bakalářské práce.

Anotace

BRABENCOVÁ, Natálie. *Sexting pohledem studentů středních škol na Semilsku*. Hradec Králové: Pedagogická fakulta Univerzity Hradec Králové, 2022. 67 s. Bakalářská práce.

Bakalářská práce je zaměřena na povědomí a výskyt sextingu u studentů středních škol. Teoretická část práce se zabývá vymezením rizikového chování v reálném a virtuálním prostředí. Dále se věnuje charakteristice a typologii sextingu. Zmíněná jsou nejen jeho rizika, ale také motivace a charakteristika jednotlivých aktérů procesu. Jako další se práce zaměřuje na rizikové jevy, jež úzce souvisí s fenoménem sextingu, jimiž jsou kyberšikana, kyberstalking, kybersex, kybergrooming a kyberflashing. V neposlední řadě se zabývá prevencí, zejména na úrovni školy a možnostmi řešení sextingu. Praktická část vychází z teoretických poznatků práce a představuje výzkumné šetření, týkající se postojů, povědomí a výskytu sextingu u studentů středních škol v okrese Semily, které bylo realizováno prostřednictvím dotazníkové metody.

Klíčová slova: sexting, rizikové chování, sociální sítě, kyberšikana, prevence rizikového chování

Anotation

BRABENCOVÁ, Natálie. *Sexting from the Perspective of Upper Secondary School Pupils in Semily District*. Hradec Králové: Faculty of Education, University of Hradec Králové, 2022. 67 pp. Bachelor thesis.

This bachelor thesis focuses on the knowledge and experiences of high school students connected to sexting. The theoretic part talks about risky behaviour both in real life and virtual environment. It characterises the term sexting and its typology and other connected terms: cyberbullying, cyberstalking, cybersex, cybergrooming and cyberflashing. At last, but not least the theoretic part reveals the possibilities which can prevent such situations from appearing. The empiric part is based on the facts from the theoretical part of the thesis. The research focuses on high school students in the Semily region and is meant to reveal their own experiences, knowledge, and stances in connection to sexting. The search was carried out as a questionnaire since it allows the respondents to stay anonymous.

Keywords: sexting, risk behavior, social networks, cyberbullying, risk behaviors prevention

Prohlášení

Prohlašuji, že bakalářská práce je uložena v souladu s rektorským výnosem č. 13/2017 (Řád pro nakládání s bakalářskými, diplomovými, rigorózními, disertačními a habilitačními pracemi na UHK).

Datum:.....

Podpis studenta:.....

Obsah

Úvod	9
1 Rizikové chování v reálném prostředí a kyberprostoru.....	11
1.1 Vymezení rizikového chování v reálném prostředí a kyberprostoru	11
1.2 Typologie rizikového chování v reálném prostředí a kyberprostoru	13
2 Sexting jako rizikový jev	16
2.1 Vymezení pojmu a místa realizace sextingu.....	16
2.2 Typologie sextingu.....	19
2.3 Aktéři a motivace sextingu.....	21
2.4 Rizika sextingu.....	24
2.5 Případy sextingu.....	25
3 Rizikové jevy spojené se sextingem	27
3.1 Kyberšikana a kyberstalking	27
3.2 Kybergrooming	28
3.3 Kybersex	30
3.4 Kyberflashing	31
4 Prevence a řešení sextingu	32
4.1 Definice prevence a její druhy	32
4.2 Prevence rizikového chování na úrovni školy	33
4.3 Preventivní programy a projekty.....	35
4.4 Represe sextingu jako forma prevence	38
5 Výzkumné šetření zaměřené na postoje a zkušenosti středoškolské mládeže k sextingu	40
5.1 Cíl výzkumného šetření, stanovení hypotéz.....	40
5.2 Metoda výzkumného šetření	42
5.3 Sběr dat a výzkumný soubor	43
5.4 Analýza a interpretace výsledků	45
5.5 Shrnutí výzkumného šetření.....	54
Závěr	56
Seznam použitých zdrojů	58
Seznam tabulek	67
Příloha.....	68

Úvod

V současné době je přirozené být online a pro většinu z nás se stalo používání internetu každodenní rutinou. Většina z nás, a zejména děti a mladí lidé, ihned po probuzení zapínají telefon, tablet či notebook, aby se podívali, co se přes noc ve světě stalo a hlavně, aby mohli komunikovat s ostatními.

Sociální sítě hrají velkou roli v životech nás všech, zejména pak v životě dětí a mladistvých. Skrze ně můžeme sledovat své oblíbené tvůrce a dění ve světě, vytvářet vlastní obsahy či komunikovat se svými přáteli. Každý si na internetu najde to, co ho baví, někteří lidé na něm čtou nejnovější zprávy, odpočívají u sledování videí svých oblíbených tvůrců na Youtube, TikToku či Instagramu, vyřizují pracovní e-maily nebo chatují s přáteli. Dalo by se říci, že možnosti online světa jsou nekonečné a neustále se jeho hranice posouvají. Na první pohled by se dalo říct, že online svět má jen samá pozitiva, ale bohužel má i svou stinnou stránku. Internet v sobě skrývá různá rizika, které mohou pro některé jedince skončit až fatálně. Nejedná se jenom např. o internetové podvody, fake news, hoaxy, ale zejména o rizikové komunikační jevy, jimiž jsou např. kyberšikana, kyberstalking, kybergrooming, kyberflashing, kybersex a zejména sexting, který je předmětem této bakalářské práce.

Motivací pro výběr tématu práce byla aktuálnost této problematiky ve světě dětí a mladistvých a nedostatečná prevence vůči jevu. Sexting představuje jeden z nebezpečných jevů na internetu, který si mnohdy děti a mladiství nepřipouští. Mladí lidé si možná myslí, že když pošlou intimní fotografii svému příteli či přítelkyni, nemůže se jim nic stát, protože to přeci poslali osobě, které věří. Už málo kdo z nich si uvědomí, že cokoliv dá člověk na internet, nikdy nezmizí. Internet představuje místo, které nic nezapomíná, i smazané obsahy se mohou po čase znovu objevovat. Cílem práce je vymezení fenoménu sextingu, ukázat jeho možná rizika, provázanost s dalšími rizikovými jevy a možnou prevenci vůči tomuto jevu.

Teoretická část práce je rozdělena do čtyř kapitol. První kapitola se zabývá fenoménem rizikového chování, a to jak v reálném, tak i virtuálním prostředí. Sexting je považován za jednu z forem sexuálního rizikového chování, z toho důvodu je mu v práci věnována pozornost. Další kapitola se zaměřuje již na samotný sexting, konkrétně na vymezení pojmu a typologii. Dále se zabývá motivací a riziky provozování sextingových aktivit a v neposlední řadě se tato kapitola věnuje skutečným případům sextingu. Další rizikové jevy, jež úzce souvisí se sextingem, jsou představeny ve třetí kapitole. Poslední

kapitola teoretické práce je zaměřena na prevenci a řešení sextingu. Jednotlivé podkapitoly se zabývají obecně prevencí a jejími druhy, důraz je kladen zejména na prevenci rizikového chování na úrovni školy. Závěr této kapitoly je věnován právním aspektům tohoto rizikového jevu.

Cílem empirické části je zjistit jaké jsou postoje a zkušenosti středoškolských studentů v okrese Semily na fenomén sextingu, a zdali jsou rozdíly mezi pohlavím v přijímání či odesílání intimních materiálů. Empirická část práce je tvořena kvantitativním výzkumným šetřením, které bylo realizováno prostřednictvím dotazníku.

1 Rizikové chování v reálném prostředí a kyberprostoru

První kapitola se zaměřuje na rizikové chování, jelikož sexting, který je předmětem této práce, je jedním z jeho projevů. Zabývá se jak rizikovým chováním v reálném prostředí, tak i rizikovým chováním v kyberprostoru, které můžeme též označit jako rizikové chování na internetu či online rizikové chování.

Žijeme v době, ve které se naše společnost mění na tzv. informační společnost, která nemůže existovat bez informačních a komunikačních technologií. Vyrůstá mladá „digitální“ generace, pro kterou jsou nové technologie přirozenou součástí světa (Pešat, 2012, s. 38). Tato generace se narodila do světa digitálních technologií a neumí si bez nich představit život. „*S internetem vyrůstají odmalička a kyberprostor se pro ně stává zdrojem poznání světa.*“ (Hulanová, 2014, s. 187)

V kyberprostoru se vytváří nová, vlastní kultura tzv. kyberkultura, v níž se mísí hodnoty, normy, zvyky a komunikační kódy běžného světa s prvky virtuálního světa, a to různým způsobem a v různé intenzitě podle toho, ke které generaci konkrétní osoba patří (Brestovanský, 2011, s. 84).

Je tedy zřejmé, že děti využívají informační a komunikační technologie velmi aktivně. Ne vždy se ale v kyberprostoru chovají bezpečně. Internet pro ně představuje zdroj zábavy, poznání, informací, prostředek pro komunikaci s kamarády, blízkými, ale také zcela neznámými uživateli internetu (Kopecký, 2015, s. 8–9).

1.1 Vymezení rizikového chování v reálném prostředí a kyberprostoru

Fenomén rizikového chování lze označit za multidisciplinární, neboť se jím zabývají různé vědní obory jako medicína, pedagogika, psychologie, sociologie apod. Definice rizikového chování se liší podle předmětu zájmu daného vědního oboru (Hoferková, 2017, s. 18). Sobotková uvádí, že rizikové chování je pojem, který je nadřazený pojmům „problémové, asociální, delikventní, disociální a antisociální chování“, které jsou často předmětem různých teorií, jež se snaží vysvětlit jejich podstatu. Fenomén rizikového chování je tedy širokým tématem, a proto vyžaduje mezioborový pohled (Sobotková, 2014, s. 125).

Rizikové chování definuje Dolejš jako „*takové chování, jedince nebo skupiny, které zapříčiňuje prokazatelný nárůst sociálních, psychologických, zdravotních, vývojových, fyziologických a dalších rizik pro jedince, pro jeho okolí a/nebo pro společnost*“ (Dolejš 2010, s. 9).

Podle Širůčkové pojem rizikové chování zahrnuje „*rozmanité formy chování, které mají negativní dopady na zdraví, sociální nebo psychologické fungování jedince anebo ohrožují jeho sociální okolí, přičemž ohrožení může být reálné nebo předpokládané*“ (Širůčková, 2015, s. 161).

Národní strategie primární prevence rizikového chování dětí a mládeže na období 2019-2027 přebírá vymezení pojmu od Miovského (2015, s. 28), který rizikové chování definuje jako „*takové chování, v jehož důsledku dochází k prokazatelnému nárůstu zdravotních, sociálních, výchovných a dalších rizik pro jedince nebo společnost*“.

Srovnáním zmíněných definic rizikového chování lze konstatovat, že definice se od sebe nijak výrazně neliší. Jediná Širůčková ve svém vymezení rizikového chování dodává, že ohrožení sociálního okolí může být jak reálné, tak předpokládané, což Miovský a Dolejš ve svých definicích nezmiňují.

V posledních letech došlo k rozmachu informačních a komunikačních technologií, které přinesly urychlení, a tedy i zefektivnění nejen v oblasti pracovních činností, ale také zábavy a komunikace. Používání informačních a komunikačních technologií je dnes již běžné v životě téměř každého člověka. Bohužel tento fenomén s sebou přináší i jisté negativní jevy např. rizikové chování na internetu.

Masivní užívání informačních a komunikačních technologií má zásadní vliv na životní styl dětí a mládeže v oblasti rizikového chování. Bělík a Hoferková (2018, s. 33) poukazují na to, že dochází k poklesu některých forem rizikového chování. Na tento trend upozornila i Marešová, která ve shodě s kriminology konstatovala, že „*část kriminality, zejména té, kterou má na svědomí mladší věková kategorie delikventů se přesouvá tzv. z ulice na internet (sociální sítě) a je, co do rozsahu, orgány činnými v trestním řízení nezmapována*“ (Marešová, 2015, s. 11).

Rizikové chování v prostředí internetu, též označované jako online rizikové chování, můžeme definovat jako jednání jedince ve virtuálním prostředí, který vědomě nebo nevědomě ohrožuje sebe i své okolí (Dulovics, 2020, online).

Dulovics uvádí dvě základní roviny rizikového chování ve vztahu k virtuálnímu prostředí internetu, a to:

1. rizikové chování ohrožující vlastní osobu:
 - vyhledávání nevhodného obsahu;
 - nadměrný čas strávený na internetu;
 - komunikace s neznámými lidmi;

- účast v rizikových online skupinách (podporující sebevražedné jednání, extrémismus, experimentování s drogami);
 - neuvážené zveřejňování osobních údajů;
 - neuvážené rozposílání vizuálních materiálů (fotografie, videa) a informací o sobě;
2. rizikové chování ohrožující ostatní:
- šíření nevhodných obsahů (poplašné nebo zavádějící zprávy, obsahy hanobící rasu, národ, náboženství);
 - všechny formy kyberšikany;
 - nevhodné sexuální chování, jehož výsledkem je mravní nebo jiné ohrožení druhých osob;
 - všechny formy počítačové kriminality (Dulovics, 2020, online).

Z výše uvedených rovin rizikového chování ve vztahu k virtuálnímu prostředí vyplývá, že prostředí internetu s sebou nese mnoho rizik, a tím i spojené nežádoucí (rizikové) chování.

1.2 Typologie rizikového chování v reálném prostředí a kyberprostoru

V odborné literatuře je těžké nalézt ucelenou klasifikaci rizikového chování, jelikož každý autor nahlíží na typologii tohoto jednání trochu jinak. V následujícím textu si představíme klasifikaci podle Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy, Širůčkové a Dolejše.

Je také důležité si uvědomit, že jednotlivé formy rizikového chování se často vzájemně prolínají, např. užívání nelegálních drog je spojené s vandalstvím (Dolejš, 2010, s. 34). Některá rozdělení rizikových forem chování jsou velice obecná. Podle Dolejše (2010, s. 34) je to z toho důvodu, aby si autoři zachovali možnost v budoucnu zařadit jakoukoliv novou formu rizikového chování do tohoto systému.

Podle Bělíka a Hoferkové představuje rizikové chování „*různé typy chování, pohybujících se na škále od extrémních projevů „běžného“ chování (např. provozování adrenalinových sportů) až pro projevy chování na hranici patologie (nadměrné užívání alkoholu, cigaret, nelegálních drog apod.)*“ (Bělík, Hoferková, 2017, s. 35).

Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy rozlišuje sedm základních typů rizikového chování, které nalezneme v dokumentu Národní strategie primární prevence rizikového chování dětí a mládeže na období 2019–2027. Tento dokument uvádí základní

formy rizikového chování, které byly zpracovány již v roce 2010 v Metodickém doporučení k primární prevenci rizikového chování u dětí, žáků a studentů ve školách a školských zařízeních:

1. agrese šikana, kyberšikana a další rizikové formy komunikace prostřednictvím multimédií, násilí, domácí násilí, krizové situace spojené s násilím, vandalismus, intolerance, antisemitismus, extremismus, rasismus a xenofobie, homofobie, krádeže, loupeže, vydírání, vyhrožování;
2. záškoláctví;
3. závislostní chování, užívání různých typů návykových látek, netolismus, gambling;
4. rizikové sporty a rizikové chování v dopravě, prevence úrazů;
5. spektrum poruch příjmu potravy;
6. negativní působení sekt;
7. sexuální rizikové chování (MŠMT, 2010, online).

Další možné dělení rizikového chování přináší Širůčková (2015, s. 161–162), která definuje sedm skupin rizikového chování, a to následovně:

1. rizikové zdravotní návyky (např. pití alkoholu, kouření, nezdravé stravovací návyky);
2. sexuální chování (např. promiskuita, předčasné zahájení pohlavního života, předčasné rodičovství a mateřství);
3. interpersonální agresivní chování (např. násilné chování, šikana, týrání, rasová nesnášenlivost a diskriminace některých skupin, extremismus);
4. delikventní chování ve vztahu k hmotným majetkům (např. krádeže, vandalismus, sprejerství);
5. hráčství (gambling);
6. rizikové chování ve vztahu ke společenským institucím (např. problémové chování ve škole jako záškoláctví, předčasné ukončení vzdělávání, neplnění školních povinností);
7. rizikové sportovní aktivity (např. provozování adrenalinových a extrémních sportů).

Dolejš (2010, s. 36) vytvořil vlastní obecnou klasifikaci rizikového chování, která vychází z několika odborných zdrojů. Rizikové jevy dělí na sedm základních kategorií, a to následovně:

- a) užívání a zneužívání legálních a nelegálních látek;
- b) kriminalita;
- c) šikana, hostilita a agresivní chování;
- d) problémové sexuální aktivity;
- e) školní problémy a přestupky;
- f) extremistické, hazardní a sektářské aktivity;
- g) ostatní formy rizikového chování

V předchozím textu jsme si představili rizikové chování v offline světě. Z důvodu vymezení této práce je důležité představit formy rizikového chování v prostředí internetu. Mezi kybernetické formy rizikového chování bývají nejčastěji řazeny tyto rizikové jevy: kyberšikana, sociální inženýrství a kybergrooming, kybermobing, kyberstalking, kyberkriminalita, sexting, kybersex, kyberflashing, netolismus, gaming a online gambling, hate speech, happy slapping, flaming, hoax, phishing a pharming, webcam trolling a denigration.

Vybrané formy rizikového chování v prostředí internetu jsou více rozebrány v kapitole tři.

2 Sexting jako rizikový jev

Druhá kapitola je věnovaná sextingu, který je stále rozrůstajícím se fenoménem dnešní doby. Kapitola se nejprve věnuje vymezením pojmu sexting a sociálním sítím, jež jsou nejčastějším prostředkem pro jeho realizaci. Také vymezuje typologii, aktéry a motivaci sextingu. Dále popisuje rizika spojená se sextingem a na závěr tato kapitola popisuje skutečné případy sextingu.

2.1 Vymezení pojmu a místa realizace sextingu

Sexting představuje relativně nový, ale rychle se rozmáhající fenomén. Jedná se o neologismus, který se skládá ze dvou slov, a to „sex“ a „textování“. Rozumíme tím tedy „*elektronické rozesílání textových zpráv, vlastních fotografií či vlastního videa se sexuálním obsahem*“ (Kopecký, 2011, online). Jedna z prvních obecně užívaných definic vymezuje sexting jako jednání, při kterém jsou rozesílány fotografie zachycujících nahotu pomocí mobilních telefonů či dalších elektronických médií (Szotkowski, Kopecký, Krejčí, 2013, s. 81). Ecketerová a Dočekal přináší širší definici, sexting definují jako „*zasílání či sdílení vlastních odhalených fotografií, videozáznamů nebo textů s erotickým a sexuálním podtextem, prostřednictvím moderních komunikačních technologií*“ (Ecketerová, Dočekal, 2013, s. 68).

Sexting nezahrnuje pouze přijímání a odesílání nevhodného materiálu, ale pojímá mnohem širší škálu činností, jako je výroba a zasílání vlastních fotografií či přeposílání přijatých, sexuálně laděných fotografií ostatním. Jde o činnosti, při kterých se vytvářejí, posílají a přijímají fotografie zachycující nahotu, sexuálně laděné texty, obrázky a videa (Hollá, 2016, s. 46).

Pořízený sextingový materiál může být buď sexuálně sugestivní, např. erotické spodní prádlo, erotické pózy, gesta, náznaky, nebo explicitní povahy, např. obnažené fotografie (Szotkowski et al., 2020, s. 31). Vznik sextingu ovlivnil rozvoj informačních a komunikačních technologií, prostřednictvím kterých je možné produkovat vlastní elektronické obsahy a okamžitě je sdílet s dalšími lidmi (Blinka, 2015, s. 132).

Pořízený sextingový materiál je vytvářen pomocí mobilního telefonu, smartphonu, digitálního fotoaparátu, digitální videokamery, ale i webkamery, a je šířen pomocí různých platforem a nástrojů, zejména prostřednictvím sociálních sítí (Szotkowski et al., 2020, s. 31). Abychom se mohli zabývat sociálními sítěmi, je důležité si nejdříve vymezit prostředí, ve kterém se nachází. Když jen tak surfujeme po internetu nebo jsme

připojení na sociálních sítích, nacházíme se v kyberprostoru. Zákon č. 181/2014 Sb., o kybernetické bezpečnosti definuje kybernetický prostor jako „*digitální prostředí umožňující vznik, zpracování a výměnu informací, tvořené informačními systémy, a službami a sítěmi elektronických komunikací*“ (§ 2, zákon č. 181/2014 Sb.). Kolouch definuje kyberprostor jako „*prostor kybernetických aktivit či jako prostor vytvořený informačními a komunikačními technologiemi, který vytváří virtuální svět jako paralelu k prostoru reálnému*“ (Kolouch, 2016, s. 43). Kyberprostor je virtuální realitou, která nemá začátek ani konec. Oproti reálnému světu je kyberprostor odlišný, proto v něm nebudou fungovat pravidla, kterými se řídíme v běžném světě (Kolouch, 2016, s. 43).

Sociální sítě a internet jsou místem, kde mladí lidé rádi tráví svůj volný čas. Jsou prostředkem sociální komunikace, která probíhá mezi lidmi, avšak bez nutnosti přímého kontaktu „face to face“. Komunikace může probíhat odkudkoliv a nezáleží na tom, kde se člověk zrovna nachází nebo kde žije. Podle Jiráska je sociální síť „*propojená skupina lidí, kteří se navzájem ovlivňují. Tvoří se na základě zájmů, rodinných vazeb nebo z jiných důvodů. Tento pojem se dnes také často používá ve spojení s internetem a nástupem webů, které se na vytváření sociálních sítí přímo zaměřují (Facebook, Lidé.cz apod.), sociální sítě se mohou vytvářet také v zájmových komunitách kolem určitých webů, například na jejich fórech.*“ (Jirásek, 2015, s. 107)

Sociální síť je internetová služba, „*která umožňuje svým členům vytvářet veřejné, uzavřené nebo i firemní profily, prezentace, diskuzní fóra, a nabízí prostor pro sdílení fotografií, videí, obsahu a dalších aktivit*“ (Kožišek, Písecký, 2016, s. 24). Sociální sítě se používají zejména pro komunikaci a sebe prezentaci jejich uživatelů, přičemž jednotlivé profily lze propojovat mezi tzv. „přátele“. Dále lze vytvářet různé skupiny, přidávat vlastní fotky, komentovat fotky přátel, posílat si vzkazy apod. (Šmahel, 2014, s. 23).

Sociální sítě nahrazují původní komunikaci prostřednictvím e-mailu, telefonních hovorů či SMS. A ve velké míře nahrazují i jiné aplikace, např. Skype (Ecketerová, Dočekal, 2013, s. 27).

V posledních letech zažívají sociální sítě velký boom a počet uživatelů neustále stoupá. Obecně platí, že lidé využívají takové sociální sítě, které jsou v daný moment nejpopulárnější. V současné době mezi ně patří Instagram a Facebook, který je nejpoužívanější sociální sítí na světě (Černovský, 2022, online). Mezi další sociální sítě patří například Twitter, LinkedIn, Snapchat, TikTok, YouTube. V České republice bylo před nástupem Facebooku několik velkých sociálních sítí. Mezi nejznámější patřily

Lidé.cz, Xchat.cz, Libimseti.cz a Spolužáci.cz (Kožíšek, Písecký, 2016, s. 24). V dnešní době české sociální sítě nahradily ty zahraniční.

Facebook

Sociální síť Facebook založil v roce 2014 Mark Zuckerberg pro svoje spolužáky na Harvardu. Síť měla původně sloužit ke snížení anonymity a ke sblížení studentů. Postupem času se Facebook rozrostl po celém světě a dnes má přes 2 miliardy uživatelů (Hansen, 2021, s. 74).

Jedná se o celosvětově rozšířenou síť, jejímž posláním je v současné době zajištění kontaktu mezi lidmi a usnadnění komunikace. Pomocí Facebooku je možné sdílet informace, názory, fotky, videa včetně živého vysílání nebo plánovat akce (Zaškolný, 2017, online). Na Facebooku si mohou založit profil osoby starší 13 let. Pokud není tato podmínka splněna, není možné založení profilu. I přes tuto podmínku si ale děti mladší 13 let profil zakládají. Nikdo totiž nekontroluje jejich skutečný věk, proto jim stačí při zakládání účtu změnit rok narození.

Na podzim roku 2021 se společnost Facebook přejmenovala na Meta. Nový název má lépe vystihovat to, co firma dělá. Tedy rozšiřuje svoji působnost nad rámec sociálních médií do oblastí jako je virtuální realita (Ryšánek, 2021, online). Pod společnost Meta spadá Facebook, Messenger, Instagram, WhatsApp, Horizon (platforma virtuální reality) nebo Oculus (Kos, 2021, online).

Instagram

Jedná se o rychle se rozrůstající sociální síť, kterou využívá celosvětově téměř 1,3 miliardy uživatelů. V České republice využívá Instagram 2,9 milionů lidí (Česká tisková kancelář, 2021, online). Instagram se zaměřuje především na sdílení fotografií a krátkých videí. Ty je pak možné upravovat přes různé filtry, které se na Instagramu nachází. Velmi populární jsou také tzv. „stories“, které představují krátká několika vteřinová videa, jež jsou dostupná pouze 24 hodin.

Instagram si mohou založit osoby starší 13 let a osoby, které nebyly v minulosti odsouzené za sexuální delikt. Dále by instagramový účet neměl být zaměřený na sexuální příspěvky, a také je přísně zakázáno vydávat se za někoho jiného nebo uvádět nepřesné informace (Instagram, 2021, online).

Omegle

Omegle je anonymní textový chat a zároveň videochat, který vznikl v roce 2009. Dříve se jednalo pouze o chatovací službu, o rok později byla doplněna o možnost videochatování. Princip této sociální sítě je jednoduchý. Po otevření webové stránky vám nabídne možnost propojit se s náhodně zvolený uživatelem – párování probíhá např. na základě stejných zájmů, a poté můžete neomezeně chatovat (Kopecký, 2018, online).

V roce 2013 Omegle zavedl sekci pro osoby starší 18 let a sekci pro osoby starší 13 let, která neobsahuje sexuální obsah. Aby došlo k omezení nevhodného chování, je chat částečně monitorován a filtrován. Přesto ale Omegle provozuje nemonitorovaný chat, kde nedochází k cenzuře a k omezení nevhodného obsahu. I tento chat je bohužel přístupný dětem (Kopecký, 2018, online).

TikTok

TikTok je sociální síť, která přichází z Číny a silně konkuruje Facebooku i Instagramu. Jedná se o sociální síť, přes kterou se vytváří a sdílí krátká videa. Mobilní aplikace umožňuje uživatelům vytvářet krátké videoklipy o délce v řádech desítek sekund až minut na téma tancování, karaoke, dovednostní kreace, vaření či vtipné skeče (Rosulek, 2020, online).

Podle Rosulka (2020, online) je cílem videí na TikToku něco si zkusit, pobavit, utéct na chvíli od reality, vyzkoušet si jinou roli, získat propojení s lidmi, něco dokázat, spoluvytvářet, inspirovat a také být součástí skupiny.

2.2 Typologie sextingu

Sexting můžeme považovat za typ chování, který se nejčastěji vyskytuje u mládeže a mladých dospělých. Prostřednictvím posílání intimních fotografií chtějí svůj protějšek zaujmout, nebo i přilákat. Podle Hollé (2016, s. 50) můžeme sexting rozdělit do dvou kategorií – dobrovolný a nátlakový. Dobrovolný neboli konsensuální sexting, představuje způsob sblížení se mezi dvěma osobami. Jedná se o formu intimní komunikace v romantických a sexuálních vztazích. Prostřednictvím zasílání svých intimních fotografií či videí vyjadřují svému partnerovi důvěru a intimitu. Naopak nátlakový sexting je forma sextingu, při kterém je sextingový materiál distribuován bez souhlasu a získáván za pomoci vydírání (Szotkowski et al., 2020, s. 37).

Další možné dělení přináší Simone van der Hof a Bert-Jaap Koops (2011), kteří rozdělují sexting na dva základní typy – self-sexting a peer-sexting. Pokud dochází k posílání vlastních sextingových materiálů (tzv. „sextů“), hovoříme o self-sextingu. Druhým typem je peer-sexting, který je charakteristický tím, že jsou posílány „sextы“ někomu jinému, přičemž ke sdílení dochází nejčastěji mezi vrstevníky (Szołkowski et al., 2020, s. 33).

V neposlední řadě lze sexting rozdělit do několika kategorií. A to podle Wolak a Finkelhor na:

1. partnerský – konsensuální sexting;
2. nátlakový sexting;
3. sexting jako touha po pozornosti;
4. přitěžující sexting (Hollá, 2016, s. 50).

1. Partnerský – konsensuální sexting

Jedná se o dobrovolný sexting mezi partnery, kteří chtějí svůj partnerský život obohatit právě tím, že druhému pošlou erotickou fotku, video či zprávu. V literatuře je konsensuální sexting považován za běžnou formu sexuálního vyjádření v romantických, partnerských a sexuálních vztazích. Objevuje se jak u dospívajících, tak i mezi dospělými. V době informačních a komunikačních technologií je konsensuální sexting neoddelitelnou součástí partnerských vztahů, proto jej většina považuje za neškodný (Hollá, 2016, s. 50).

2. Nátlakový sexting

Jedná se o nedobrovolnou formu sextingu, který může zahrnovat určitou míru obtěžování a nátlaku. Jako příklad bychom mohli uvést chlapce, který nutí dívku k tomu, aby mu zaslala své erotické fotografie a jako prostředek k vydírání používá lásku. Pokud ho dívka miluje, měla by mu fotografie zaslat (Hollá, 2016, s. 51). Za nátlakovým sextingem nemusí být zneužití fotografie. Partner, který nátlakem získal erotické fotografie, je může využít pro své vlastní sexuální uspokojení či na jiné potřeby, se kterými druhá osoba nemusí být ztotožněna. Hlavním rizikem je nežádoucí sdílení zpráv, obrázků a fotografií se sexuálním obsahem (Hollá, 2016, s. 51).

3. Sexting jako touha po pozornosti

Touha po pozornosti je jedním z rysů sextingu. Dospívající se čím dál více snaží upoutat na sebe pozornost tím, že vytváří a následně šíří své intimní fotografie. Stejně jako u nátlakového sextingu je zde vysoké riziko toho, že se k inkriminovanému materiálu

dostane třetí osoba, která bude obsah dále šířit, což může mít pro jedince katastrofální následky (Hollá, 2016, s. 51).

4. Přítěžující sexting

Posledním typem je sexting přítěžující, který probíhá podobně jako sexting konsensuální, tedy mezi dvěma osobami v partnerském a sexuálním vztahu, ale časem se může změnit na nátlakový až deviantní. Kromě šíření zpráv sexuálního a erotického charakteru, může také dojít k šikanování, vydírání, anebo k vyloučení ze školy či zaměstnání (Hollá, 2016, s. 52).

Podle obsahu sexuálně explicitního materiálu můžeme rozlišit formy sextingu. Mezi tyto formy patří:

- a) sexting ve formě textu – podle výzkumu z roku 2017, provozuje sexting ve formě textu 24,76 % českých dětí (1208 dětí z 4878). Tato forma je považována za nejméně nebezpečnou, a je brána jako součást seznamování;
- b) sexting ve formě fotografií – jedná se o formu sextingu, při které dochází k rozesílání vlastních intimních fotografií. Sexting ve formě fotografií provozuje 15,37 % českých dětí;
- c) sexting ve formě videí – jde o rozesílání vlastních intimních videí v online prostředí. Přibližně 6 % (287 dětí z 4878) českých dětí rozesílá svá vlastní intimní videa druhé osobě (Kopecký, Szotkowski, 2017).

2.3 Aktéři a motivace sextingu

Dnešní generace „Z“ patří mezi každodenní uživatele internetu a elektronických zařízení. Prostřednictvím moderních technologií si vzájemně posílají nahé a polonahé fotografie a také se snaží najít a vyjádřit svoji sexualitu v kyberprostoru (Hollá, 2016, s. 58). Takové chování sami považují za přirozené a normální.

Účastníky sextingu odborná literatura nazývá sexteři. Gordon-Messer at al. (2012, s. 302) se ve svém výzkumném šetření zaměřili na typologii aktérů sextingu, a rozdělili je do 4 kategorií:

1. nesexteři – ti, kteří nedostali, ani nezaslali intimní materiál;
2. odesílatelé – ti, kteří odeslali intimní materiál, ale nikdy žádný nedostali;
3. příjemci – ti, kteří sexuálně laděný materiál přijali, ale nikdy žádný neodeslali;
4. obousměrní sexteři – ti, kteří sexuálně laděný materiál přijali a také odeslali.

Typologie Gordon-Meser et al. (2012) je poměrně obecná. Analýzou a porovnáním odborné literatury můžeme vyvodit, že typologie aktérů sextingu je specifičtější (Hollá, 2016, s. 59).

Hollá charakterizuje sextery podle povahy realizace sextingu na:

1. agresivní sexteři, nebo sexteři, kteří při realizování sextingu používají některou z forem agrese jako záměr k ponižování a jinému ubližování oběti;
2. nátlakový sexteři – využívají skrytou formu agrese – nátlak;
3. konsenzuální sexteři – pomocí sextingu zkoumají vlastní sexuální identitu a budují romantický, partnerský či sexuální vztahy (Hollá, 2016, s. 59).

Vztah mezi agresorem a obětí sextingu musí být velmi specifický. Výměna intimních materiálů souvisí s absolutní důvěrou na obou stranách. Útočníkem se tedy nejčastěji stává bývalý přítel nebo partner, případně virtuální partner, se kterým si oběť z nějakého důvodu posílá intimní fotografie (Hollá, 2016, s. 59).

Motivace sextingu

Důvodů, proč děti a mladiství realizují sexting, je mnoho. V dnešní moderní době je vnímán jako součást partnerských vztahů. Další důvody jsou např. potlačení nudy, touha zalíbit se druhému, upoutat jeho pozornost, nestydí se za své tělo apod. Sexting ale může vystupovat jako nástroj pomsty druhým nebo jako produkt sexuálního tlaku. Z výzkumu „Sexting u českých dětí“ (Szotkowski et al., 2020, s. 216) vyplývá, že děti provozují sexting nejčastěji v rámci partnerských vztahů – vnímají to jako dárek pro přítele/přítelkyni (39,74 % dotázaných). 37,21 % respondentům slouží sexting k flirtování. Zbýlých 36,88 % respondentů pak sexting pořizuje jako odpověď na obdržený sext (Szotkowski et al. 2020, s. 217).

Podle Kopeckého et al. jsou motivy pro realizaci sextingu různorodé a rozdělili je do těchto pěti skupin:

a. sexting jako součást romantických vztahů

Sexting je hojně využíván na začátku partnerských vztahů jako nástroj pro upoutání pozornosti partnera, flirtování. „*V rámci navázaného vztahu je pak sexting znakem lásky, intimacy, vzájemné důvěry mezi partnery.*“ (Kopecký et al. 2015) Sexting také provozují partneři, kteří mají vztah na dálku, nebo partneři, kteří jsou na nějaký čas fyzicky odloučení, a komunikují spolu výhradně prostřednictvím informačních a komunikačních technologií (Kopecký et al., 2015, s 45).

b. sexting jako nástroj pro potlačení nudy

Řada výzkumů (Kopecký, 2012, online) potvrdila, že mladí lidé sdílejí své intimní materiály hlavně z toho důvodu, aby potlačili nudu. Nejčastěji sdílejí intimní materiály mezi vrstevníky v prostředí sociálních sítí.

c. sexting jako produkt sociálního tlaku

Existují případy, kdy je posílání sexuálních textových zpráv realizováno pod tlakem určité sociální skupiny, např. spolužáků/spolužaček či partnera/partnerky. V partnerském vztahu dívky mohou být svými partnery přinuceny k sextingu, který se pak stává běžnou součástí jejich vztahu. Posílání a ponechání si sexuálně explicitního materiálu je pro ně projevem lásky, vzájemné důvěry a fyzické přitažlivosti. Existují i případy, ve kterých se skupina spolužaček rozhodla nafotit intimní materiály, které si následně vzájemně nasdílí. Tyto fotografie bohužel unikly na internet a dívky pak byly veřejně ponižovány a označovány za „děvky“ (Kopecký et al, 2015, s. 46).

d. sexting jako nástroj sebe prezentace

Mnoho výzkumníků poukazuje na souvislost mezi sextingem a požadavky současné konzumní společnosti. Lidská sexualita je v dnešní době velmi výrazně prezentována, a to především skrze média a reklamy. Prostřednictvím mediální komunikace jsou mladým lidem prezentovány ideály fyzické krásy, které pubescenti a adolescenti berou jako své vzory. *„Dítě již od útlého věku potřebuje vzory chování, které může napodobovat. A právě média poskytují dětem informace o tom, že odhalovat se a sdílet intimitu je „normální“* (Kopecký et al., 2015, s. 46).

e. sexting jako nástroj pomsty

Tato motivace k zasílání intimních materiálů byla zdokumentována v mnoha případech sextingu jak u dětí, tak i u dospělých. V některých případech slouží intimní fotografie k vydírání dítěte, kdy *„počáteční komunikace dětí přeroste ve výměnu fotografií a jejich intimita se stupňuje. Výsledkem je pak velmi intenzivní vydírání dítěte“* (Kopecký et al., 2015, s. 46). V dalších případech funguje sexting jako nástroj pomsty ex-partnerům. Dnes už pro tyto účely existují internetové stránky, na které chlapani nahrávají fotografie či videa svých bývalých přítelkyň a nevhodně je komentují (Kopecký et al., 2015, s. 46).

Szotkowski et al. uvádějí ještě další důvod k realizaci sextingu, a to **uvolnění sexuální frustrace** u jedinců, kteří chtějí mít sex, ale nemohou, protože nemají partnera, nebo ještě nejsou sexuálně aktivní a připraveni na emoce spjaté se sexuálními vztahy (Szotkowski et al, 2020, s. 41).

2.4 Rizika sextingu

Sexting patří mezi rizikové formy online komunikace. Přináší s sebou mnoho rizik, a to i v případě, že jsou tyto materiály pořizovány pro soukromé účely. Nejčastěji posílají mladí lidé své intimní fotografie svému současnému nebo potencionálnímu partnerovi, aby si získali jeho obdiv. Vzniká pak velké riziko toho, že pořizený intimní materiál nezůstane jen u příjemce. Naopak je velmi pravděpodobné, že tento materiál bude šířen dál.

Sexting je považován za jedno z nejnebezpečnějších chování, jelikož nevíme, jak velké škody může napáchat a některé následky mohou být fatální. V některých případech může být na oběť kladen takový nátlak, který může končit dehonestací, sebepoškozením nebo sebevraždou. Další riziko sextingu je i to, že nevíme, kdy se může objevit, protože co se jednou dostane do virtuálního prostředí nejde prakticky vymazat. Některé projevy sextingu mohou ublížit hned a jiné až s časovým odstupem. A neovlivňuje jen oběť, ale také rodinu a kamarády (Hollá, 2016, s. 56).

Sexting má několik druhů rizikového chování, které blíže popisuje Kurčíková:

1. potenciální útočník má k dispozici citlivý materiál, který může být zneužitý;
2. tento materiál může kolovat na internetu několik let;
3. oběť sextingu může být vystavena harašení či sexuální agresi;
4. šířením sexuálně laděného obsahu druhé osoby se může jedinec dopustit přestupku, či trestného činu (Kurčíková 2013, s. 232–233).

Jako další rizika sextingu uvádí Hollá:

- a. subjektivní anonymitu – děti a mládež si myslí, že virtuální prostředí je anonymní, neuvědomují si, že se obsah může dostat k jiným lidem;
- b. citlivý materiál je dostupný dlouhodobě a může způsobit potíže v zaměstnání i problémy v partnerských a rodinných vztazích;
- c. oběť sextingu může být vystavená dalším sociálně patologickým jevům jako jsou kyberšikana, dětská pornografie, kybergrooming, kyberstalking apod. (Hollá, 2016, s. 57).

Kožíšek a Písecký také uvádějí několik důvodů, proč je sexting rizikový. Mezi tyto důvody patří: ztráta kontroly nad odeslaným citlivým materiálem, riziko zneužití zasláného materiálu proti oběti, citlivý materiál, který unikne do veřejného prostoru internetu nelze prakticky smazat a provozování sextingu s nezletilými je považováno za

obzvlášť závažné a posuzuje se jako šíření dětské pornografie či ohrožování mravní výchovy (Kožíšek, Písecký, 2016, s. 83).

Dnešní mládež si mnohdy neuvědomuje riziko, které sexting přináší. Často si myslí, že se jedná jen o nevinný vtip, flirtování, ale následky mohou být destruktivní, a to hlavně v případě, že se obsah dostane do nesprávných rukou. Pokud jsou intimní materiály sdílené přes internet, má k nim přístup kdokoli z celého světa a je téměř nemožné je vymazat. Jsou k dispozici 24 hodin 365 dní v roce a mnohdy mohou zničit kariéru či partnerské vztahy (Kurčíková, 2013, s. 235).

2.5 Případy sextingu

Případ z Měřína

Tento případ je z roku 2008 kdy žákyně deváté třídy vyfotila vlastní intimní fotografii pro svého kamaráda. Dívka si tím chtěla chlapce zřejmě získat, upoutat jeho pozornost. Ten si ale fotografii nenechal jen pro sebe, a rozeslal ji mezi své kamarády. Do šíření snímku se zapojilo více než 30 dětí. Fotografie se dostala až k učitelům, kteří dívku identifikovali podle řetízku na krku. Celý případ oznámili na policii s podezřením ze šíření dětské pornografie, neboť se jednalo o osoby mladší 18 let. Případ byl dořešen tak, že mladiství žáci, kteří se do šíření fotografie zapojili, byli vzhledem ke svému věku potrestáni tresty společensky prospěšných prací (Sztokowski et al., 2020, s. 50).

Případ z omegle.cz

V roce 2016 se sedmnáctiletý mladík na sociální síti Omegle.cz seznamoval s dívkami z České republiky. Po pár zprávách požádal dívky, aby mu zaslaly fotografie jejich nahého těla. V průměru každá desátá dívka se zasláním fotografie neměla problém. Fotografie byly většinou posílány prostřednictvím e-mailové komunikace a přes aplikaci Snapchat. V jeho sbírce fotografií byla i dvanáctiletá dívka, která pózovala se zeleninou ve svém přirození. Celou věc začala řešit Policie ČR a mladík byl obviněn z trestných činů – Výroba a jiné nakládání s dětskou pornografií a Zneužití dítěte k výrobě pornografie (Internetem bezpečně, 2018, online)

Zahraniční kazuistika – Allyson Pereira

Allyson Pereira bylo 16 let a studovala střední školu v severní části New Jersey. V té době chodila se svým přítelem, kterému poslala své nahé fotografie. Když se rozešli, tak ty fotografie rozeslal všem kontaktům, které měl ve svém telefonu. Netrvalo dlouho a fotografie už kolovaly po místních školách. Její obrázek byl také zaslán rodičům, přátelům, rodině, učitelům a cizím lidem. Téměř okamžitě začala šikana a obtěžování, lidé na chodbách na ní křičeli hanlivé nadávky, a dokonce jí vyhrožovali smrtí. Bála se chodit do školy, na veřejnost, ale ani doma nebyla v bezpečí před obtěžováním v kybernetickém světě. (Pereira, 2015, online).

Tři roky Allyson mlčela a popírala celou událost, ale poté co viděla, jak sexting mění životy ostatním dospívajícím, se rozhodla jim pomoci jakýmkoliv způsobem. Objevila se v několika pořadech jako MTV: Sexting in America, The View, HLN, Good Morning America, Fox News, MTV: Disconnected Aftershow a Dr. Drew. Také pořádá přednášky na středních a vysokých školách, na kterých s dětmi mluví o nebezpečí sextingu a důsledcích šikany (World Class Speakers & Entertainers, 2020, online).

V současné době pomohla Allyson ve státě New Jersey změnit zákony související se sextingem a pracuje na tom, aby platily na celostátní úrovni. Za její práci jí bylo uděleno ocenění: „Rising Young Woman of Change“ (World Class Speakers & Entertainers, 2020, online).

3 Rizikové jevy spojené se sextingem

Tato kapitola se zabývá rizikovými jevy, jež úzce souvisí se sextingem. Nejprve vymezíme pojem kyberšikana, která se sextingem nejvíce souvisí a velmi často se stává jeho součástí. Dále se kapitola zaměřuje na problematiku kyberstalkingu, kybergroomingu a kybersexu. Na závěr se kapitola zabývá poměrně novým fenoménem – kyberflashingem, jehož podstatou je anonymní zasílání erotického materiálu do okolních mobilních zařízení.

3.1 Kyberšikana a kyberstalking

Kyberšikana patří mezi nejrozšířenější rizikové jevy v prostředí internetu. Často se stává součástí sextingu, je jedním z jeho projevů. Jedná se o šikanu, která probíhá ve virtuálním prostředí, prostřednictvím moderních komunikačních technologií. A často se prolíná s tradiční šikanou (Ecketerová, Dočekal, 2013, s. 64). Tradiční šikanu definoval v roce 2011 Kolář, který šikanování vymezuje jako „*chování, při kterém jeden či více žáků úmyslně, většinou opakovaně týrá a zotročuje spolužáka či spolužáky a používá k tomu agresi a manipulaci*“ (Kopecký et al., 2015, s. 11).

Kyberšikana podle Billa Belseyho (2004) představuje „*formu agrese, která je realizována vůči jedinci či skupině s použitím informačních a komunikačních technologií a ke které dochází opakovaně, ať už ze strany původního agresora či tzv. sekundárních útočníků*“ (Kopecký et al., 2015, s. 11). Problematika kyberšikany se netýká jen dětí a mladých lidí, s rozvojem sociálních sítí se můžeme setkat i s kyberšikanou u dospělých jedinců.

U kyberšikany agresori využívají ke ztrapňování a šikanování svých obětí internetové a mobilní služby. Nejčastěji se jedná o sociální sítě, diskusní fóra, e-mail, instant messaging, online komunity, blogy apod. (Spitzer, 2016, s. 137).

Mezi základní prvky kyberšikany patří to, že se děje prostřednictvím elektronických médií. Dalším prvkem je opakovanost, která nemusí být zajišťována pouze agresorem, ale i publikem. Např. každý nový komentář, který se objeví pod urážlivou fotografií oběti, je určitou formou opakovaní agrese. Nepoměr sil mezi agresorem a obětí je dalším prvkem kyberšikany. V tradiční šikaně by se jednalo o fyzickou převahu agresora nad obětí, u kyberšikany se to projevuje tak, že agresorovi nelze v podstatě nijak zamezit v neustálém přístupu k oběti. V online prostředí je oběť dostupná de facto kdykoliv. Mezi

další prvky kyberšikany patří záměrnost agresivního aktu ze strany útočníka a oběť vnímá toto jednání jako ubližující, nepříjemné (Černá et al., 2013, s. 43).

Kopecký et al. uvádějí nejznámější projevy kyberšikany, z nich většina souvisí se znaky sextingu:

- publikování ponižujících záznamů nebo fotografií;
- ponižování a pomlouvání;
- krádež identity, zneužití cizí identity ke kyberšikaně;
- ztrapňování pomocí falešných profilů;
- vyloučení z virtuální komunity;
- zveřejňování cizích tajemství s cílem poškodit oběť;
- obtěžování;
- kyberšikana spojená s online hrami;
- happy slapping;
- kyberstalking;
- webcam trolling (Kopecký et al., 2015, s. 15).

Dalším nebezpečným fenoménem je stalking. Stalkingem se označují „*aktivity člověka, který druhého intenzivně a trvale vystavuje psychickému nátlaku sleděním, nechtěnými kontakty nebo fyzickým sledováním*“ (Spitzer, 2016, s. 141). Pokud pronásledování probíhá prostřednictvím informačních a komunikačních technologií jako jsou zprávy na sociálních sítích, telefony, emaily a SMS zprávy, jedná se o kyberstalking (E-Bezpečí, 2008, online). Pojmem kyberstalking se rozumí „*zneužívání internetu, mobilních telefonů či jiných informačních a komunikačních technologií ke stalkingu*“ (Hašlová, 2020, online). Kyberstalking může zahrnovat výhrůžky, zneužití osobních údajů, hledání nezletilých za sexuálním účelem, krádež identity a monitorování počítače (Zemánková, 2021, s. 33).

3.2 Kybergrooming

Kybergrooming je další nebezpečný fenomén, který představuje „*chování uživatelů internetu, které má v oběti vyvolat falešnou důvěru a přimět ji k osobní schůzce v reálném světě*“ (E-Bezpečí, 2019, online). Další autoři např. Craven, Brown a Gilchrist (2006) definují kybergrooming jako „*proces, ve kterém si pachatel (ve spolupráci se spolupachateli) připraví dítě ke zneužití a zajistí pro tento akt také vhodné podmínky. Mezi cíle útoku patří získání přístupu k dítěti, zajištění poddajnosti dítěte a zajištění*

mlčenlivosti dítěte, aby se zabránilo odhalení“ (Kopecký et al. 2015). Kybergrooming je proces, který předchází spáchání závažných trestných činů, jako jsou znásilnění, distribuce dětské pornografie či dokonce vraždy dítěte (Veličková Hulanová, 2012, s. 93).

Nejčastěji se kybergrooming vyskytuje v rámci instant messenger, sociálních sítích (Facebook, Instagram), internetových seznamek (Libimseti.cz, Tinder, Badoo) a různých blogovacích stránek (Kohout, Karchňák, 2016, s. 49).

Typickým znakem kybergroomingu je psychická manipulace oběti. Psychická manipulace trvá většinou delší dobu, a to cca od jednoho měsíce až po dobu několika let. Doba trvání manipulace závisí na způsobu manipulace a na důvěřivosti oběti. Existují i případy, kdy pachatel manipulovat oběť dva roky, než došlo k osobnímu setkání a sexuálnímu zneužití a znásilnění (Kopecký, 2015, s. 331–333).

Oběťmi kybergroomingu jsou nejčastěji děti a mládež ve věku od 11 do 17 let. Mezi pohlavími skoro žádné rozdíly nejsou, tzn. že chlapani jsou terčem útoku stejně jako dívky. Děti a mládež jsou náchylnější k manipulaci, jelikož nemají ještě plně rozvinuté sociální dovednosti a také jim chybí dostatek životních zkušeností (Szołkowski et al., 2013, s. 54). Děti a mladí lidé si v mnohých případech myslí, že potkali někoho, kdo jim rozumí a má o ně skutečný zájem. Domnívají se, že mluví s člověkem, který je stejně starý, nebo jen o něco starší. Ve skutečnosti to ale bývá dospělý člověk, který má jen jeden záměr – dítě k sobě citově připoutat a zneužít (Veličková Hulanová, 2012, s. 93).

Mašková a kol. v Metodickém manuálu pro pedagogické pracovníky rozlišuje čtyři typy pachatelů kybergroomingu (tzv. „kybergroomerů“):

- kvazivoyeur – stačí se mu dívat, svou oběť sleduje skrze web kamery, postupně ji vede, co k nejintimnějšímu chování, o osobní setkání mu nejde;
- experimentátor – zvědavý, nevypočitatelný, mění vlastní identitu a do role se plně vžívá. Aktivně oběť kontaktuje, postupně na ni zvyšuje tlak a požadavky. Může být v kontaktu s vícero oběťmi;
- kriminálník – jeho cílem je získat oběť pro páchaní trestné činnosti. Ve většině případů se jedná o výrobu a šíření pornografie nebo prostituci. Vlastní sexuální uspokojení je pro něj druhotným ziskem;
- duševně nemocný – chová se na základě akutních pudů a pohnutek, jeho chování záleží na typu onemocnění nebo stupni mentální retardace (Mašková et al., 2012, s. 6).

3.3 Kybersex

Kybersex je jedna z nebezpečných komunikačních praktik v kyberprostoru. Podle Hulanové (2012, s. 55) se tak označuje online komunikace za účelem sexuálního vzrušení. Divínová definuje kybersex jako „*interakci dvou či více osob, realizovanou formou online simultánního rozhovoru na sexuální témata, může jít ale také o vzájemné zprostředkování sexuálních fantazií, vyměňování pornografických materiálů a podobně, a to za současně probíhající masturbace všech zúčastněných*“ (Divínová, 2005, s. 94).

Matějková uvádí, že „*kybersex probíhá nejčastěji jako mutkavé chatování na sexuální témata, sdílení sexuálních fantazií, vyměňování si pornografických materiálů nebo masturbace účastníků*“ (Matějková, 2009, s. 41).

Motivace, jež jedince vedou k provozování kybersexu, uvádí Divínová. Mezi nejsilnější motivaci patří vlastní sexuální uspokojení. Dá se tedy předpokládat, že jejich reálný sexuální život je dostatečně neuspokojuje. Jako další motiv uvádí touhu po poznání, kam se řadí např. získávání informací z oblasti lidské sexuality a získávání prvních „teoretických“ sexuálních zkušeností. Tento druh motivace můžeme pozorovat zejména u dětí a adolescentů. Další motivací může být touha být sám sebou, uživatele přitahuje to, že mohou mluvit bez zábran a mohou být otevření. Touha odreagovat se je další motivací pro kybersex. Kybersex vnímají jako formu zábavy a uvolnění. Mezi další motivace patří snaha získat partnera pro reálný sex, touha být žádaný/žádaná, vzrušení z anonymity a vzrušení z interaktivity (Divínová, 2005, s. 110–121).

Provozování kybersexu může vést k důsledkům, které mohou negativně ovlivnit psychiku jedince. Jedná se o deprese, nízkou sebeúctu, pocity zahanbení, beznaděj, zoufalství, bezmocnost, úzkost, pocity osamění, výčitky svědomí, strach z opuštění a další (Divínová, 2005, s. 105).

Kybersex vykazuje podobné znaky jako sexting. Jedním ze společných znaků je vzájemné posílání fotografií, videí se sexuálním obsahem. Oba tyto fenomény se stávají nebezpečnými v případě, že jednomu ze členů komunikace začne být tato konverzace nepříjemná či odstrašující (Hulanová, 2012, s. 55).

3.4 Kyberflashing

Jedná se o moderní formu sexuálního obtěžování. Podle Kopeckého představuje kyberflashing „*staronový druh sexuálního kontaktu spojeného s IT technologiemi, který je založen na sdílení intimních materiálů bez nutnosti ověření identity jednotlivých aktérů*“ (Kopecký, 2017, online). Jedná se tedy o rozesílání intimních fotografií nebo videí do mobilních zařízení okolních osob, aniž by věděly, od koho materiál přichází. V dnešní době je kyberflashing nejčastěji realizován prostřednictvím funkce AirDrop, která je součástí operačního systému iOS od značky Apple. AirDrop slouží k rychlému a snadnému rozesílání souborů, přes mobilní telefony, lidem co jsou v blízkosti. V minulosti byl kyberflashing realizován prostřednictvím funkce Bluetooth (Kopecký, 2017, online). Tím, že je explicitní materiál odeslán prostřednictvím AirDrop, dává to příjemci dvojí hrozbu odesílatele, který je nejen anonymní, ale také blízko (Samuelson, 2021, online). Obětím, velmi často ženám, je do jejich mobilního telefonu zaslán pornografický materiál. V drtivé většině případů oběti neznají totožnost odesílatele (Samuelson, 2021, online).

Kyberflashing je provozován nejčastěji v prostorách s vysokou koncentrací lidí, jako jsou kina, nádraží, autobusy, vlaky, kde jsou lidé často vidět s telefonem v ruce. Čím více uživatelů v dané oblasti, tím více cílů pro pachatele, kteří používají krytí davů, aby zůstali v anonymitě (Lafabri queapapas, 2021, online).

Kyberflashing pochází z anglických *cyber* a *flash*, přičemž flash znamená veřejné vystavování genitálií (Sztokowski et al., 2020, s. 71). U žen se nejčastěji jedná o expozici prsou/podprsenky, u mužů penisu. Podle Sztokowského et al. jde „*o typ exhibicionismu, který představuje jednu z nejčastěji se vyskytujících sexuálních deviací, jež je silně mutkavého charakteru s vysokou recidivou*“ (Sztokowski et al., 2020, s. 71). Vyjadřuje to snahu muže stimulovat u ženy sexuální odezvu nebo si naopak chce na ženě vybit svůj vztek a následně si užít její šokovanou a znechucenou reakci (Sztokowski, 2021, s. 71).

První zdokumentované případy pocházejí z Velké Británie a také z USA. Policie vyšetřovala první hlášený incident kyberflashingu v roce 2015, kdy 34letá Britka Lorraine Crighton-Smithová byla takto kontaktována ve vlaku při cestě Londýnem. Měla puštěnou funkci AirDrop, přes kterou jí do telefonu přišla fotografie penisu cizího muže. Po ní následovala další fotografie, z které bylo patrné, že jí odesílá někdo, kdo s ní cestuje vlakem. Celý incident Lorraine nahlásila na policii (Kopecký, 2017, online).

4 Prevence a řešení sextingu

V online prostředí existuje mnoho úskalí a rizik, které mohou závažně poznamenat děti a mladistvé na celý život. Z tohoto důvodu se poslední kapitola teoretické části zabývá prevencí. Úvod kapitoly se zabývá obecným vymezením prevence, jejími druhy a prevencí rizikového chování na úrovni školy. Dále se zaměřuje na preventivní programy a projekty, které se zabývají rizikovým chováním v online prostoru. Závěr kapitoly se věnuje sextingu z pohledu trestního práva.

4.1 Definice prevence a její druhy

Prevenci lze definovat jako „*soubor opatření zaměřených na předcházení nežádoucím jevům, zejm. onemocnění, poškození, sociálně patologickým jevům*“ (Průcha, Walterová, Mareš, 2003, s. 178). Podle Miovského se za prevenci považuje „*jakýkoli druh výchovného, vzdělávacího, zdravotního, sociálního či jiného intervenčního opatření, jehož cílem je předcházet vzniku rizikového chování, předcházet jeho dalšímu rozvoji, omezovat existující formy a projevy rizikového chování nebo pomáhat řešit jeho následky*“ (Miovský, 2010, s. 24).

Prevenci obecně dělíme do tří stupňů, a to na primární, sekundární a terciární. Podstatou primární prevence je předcházení vzniku rizikového chování u osob, u kterých se ještě rizikové chování nevyskytlo (Martanová, 2014, online). U primární prevence se tedy nepředpokládá zkušenost s rizikovým chováním, ale je důležité různými způsoby varovat společnost před možnými hrozbami a riziky, mezi které řadíme také sexting. Sekundární prevence se orientuje převážně na jedince, které jsou nějakým způsobem ohroženy či jinak oslabeny. Poměrně často se jedná o děti a dospívající, u nichž se vyskytuje některá forma rizikového chování, příp. jde o žáky s potřebou specifického přístupu pedagogického i psychologického (Jedlička, 2015, s. 69). A cílem terciární prevence je předcházení vážnému a trvalému zdravotnímu nebo sociálnímu poškození v důsledku rizikového chování (Martanová, 2014, online).

Metodické doporučení k primární prevenci rizikového chování (MŠMT, 2010) a aktuální dokument Národní strategie primární prevence rizikového chování na období 2019–2027 (MŠMT, 2019–2027) pak dále dělí primární prevenci na specifickou a nespecifickou. Do **nespecifické primární prevence** patří všechny aktivity, které pomáhají snižovat rizika podporováním zdravého životního stylu a osvojením pozitivního sociálního chování prostřednictvím smysluplného užívání volného času. Jedná se např.

o zájmové, sportovní a volnočasové aktivity, které vedou k dodržování určitých společenských pravidel, k odpovědnosti za sebe a své jednání (MŠMT, 2019–2027, s. 5).

Specifická primární prevence je zaměřena na předcházení a snížení výskytu forem rizikového chování, pomocí různých aktivit a programů. Specifickou primární prevenci dále členíme do třech úrovní. **Všeobecná** prevence je zaměřena na běžnou populaci dětí a mládeže bez rozdělování na méně či více rizikové skupiny. Zohledňuje se pouze věk a případně specifika ovlivněná sociálními nebo jinými faktory (MŠMT, 2019–2027, s. 10). **Selektivní** prevence se zaměřuje na skupiny osob, u kterých jsou ve zvýšené míře přítomny rizikové faktory, které vedou ke vzniku a rozvoji různých typů rizikového chování (Martanová, 2014, online). **Indikovaná prevence** je určena pro jedince či skupinu, kteří jsou vystaveni působení výrazně rizikových faktorů, případně u kterých se již vyskytly projevy rizikového chování. Smyslem indikované prevence je co nejdříve podchytit problém, správně zhodnotit a posoudit potřebnost specifických intervencí (Martanová, 2014, online).

Jelikož se naše práce zabývá studenty středních škol, tak se následující podkapitola zabývá primární prevencí ve školním prostředí.

4.2 Prevence rizikového chování na úrovni školy

Škola společně s rodinou jsou jedním z primárních aktérů prevence rizikového chování. Základním principem prevence ve školách a školských zařízeních není pouze předcházení rizikovému chování, ale také výchova ke zdravému životnímu stylu, zdravému sebevědomí a rozvoji sociálních kompetencí a dovedností (Ciklová, 2016, s. 7). V rámci škol a školských zařízení se hovoří o specifické primární prevenci. Podle Čecha (2015, s. 146) se škola zásadním způsobem podílí na formování osobnosti dítěte a jeho úspěšné socializaci, a proto má v primární prevenci klíčovou roli. Školskou primární prevencí rizikového chování Miovský definuje jako „*soubor přístupů, metod a intervencí, které jsou koncepčně rozvíjeny a garantovány v rámci sektoru školství a jejichž společným jmenovatelem je rezortní legislativní rámec Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy. Cílovou skupinu zde primárně tvoří děti, mládež a mládí dospělí*“ (Miovský et al., 2015, s. 100).

Aby byla primární prevence rizikového chování efektivní, je důležité, aby splňovala určitá kritéria. Mezi tyto kritéria řadíme např. komplexnost a kombinace mnohočetných strategií, cílenost a adekvátnost informací i forem, kontinuita působení a systematickosti

plánování, včasný začátek preventivních aktivit, pozitivní orientace primární prevence, využití „peer“ prvku a důraz na interakci a aktivní zapojení či denormalizace, kdy primární prevence má přispívat k vytvoření takového sociálního klimatu, které není příznivé k podpoře a rozvoji rizikového chování. Cílem denormalizace je především zvýšit v dané společnosti celkové povědomí o daném problému (typu rizikového chování) a účast na řešení problému (Miovský et al., 2015, s. 59).

Škola také poskytuje poradenské služby, které vykonává výchovný poradce, školní metodik prevence, školní psycholog či školní speciální psycholog. Za poskytování poradenských služeb a vytvoření preventivního programu zodpovídá ředitel školy (Zapletalová, 2015, s. 117). Aby prevence byla efektivní, spolupracuje škola s dalšími odbornými institucemi, kterými jsou například pedagogicko-psychologická poradna (PPP), speciálně pedagogické centrum (SPC), středisko výchovné péče (SVP) a orgán sociálně-právní ochrany dětí (OSPOD) (Hutyrová, Růžička, Spěváček, 2013, s. 79).

V České republice je vytvořen systém řízení primární prevence rizikového chování, který má svoji jasnou hierarchii a každý subjekt má jasně vymezené kompetence. Aktivity v oblasti primární prevence koordinuje Ministerstvo školství mládeže a tělovýchovy (MŠMT), ve spolupráci s krajskými úřady, krajskými školskými koordinátory prevence, metodiky prevence v pedagogicko-psychologických poradnách, řediteli škol a školských zařízení, školními metodiky prevence a třídními učiteli (Ciklová, 2016, s. 9).

Za hlavní nástroj školské prevence je považován **preventivní program**. Preventivní program je dokument, který nalezneme v každé škole. Je individuální pro danou školu, je vytvořen vždy na jeden školní rok, a podléhá kontrole České školní inspekce. Školní metodik prevence je pověřenou osobou za jeho přípravu, avšak na tvorbě i samotné realizaci by se měli podílet všichni pracovníci školy. Preventivní program se zaměřuje na výchovu žáků ke zdravému životnímu stylu, na jejich osobnostní a sociální rozvoj a rozvoj jejich sociálně komunikativních dovedností. Klade důraz na vlastní aktivitu žáků a zapojení všech členů pedagogického sboru do systému prevence, a také klade důraz spolupráci se zákonnými zástupci nezletilých žáků (Miovský et al., 2015, s. 140).

4.3 Preventivní programy a projekty

E-Bezpečí

Projekt E-Bezpečí realizuje Centrum prevence rizikové virtuální komunikace Pedagogické fakulty Univerzity Palackého ve spolupráci s dalšími organizacemi. Jedná se o celorepublikový projekt zaměřený na prevenci, vzdělávání, výzkum, intervenci a zvyšování povědomí o rizikovém chování na internetu a souvisejících jevech. Specializuje se zejména na tyto fenomény: kyberšikana a sexting, kybergrooming, kyberstalking a stalking, rizika sociálních sítí, hoax, spam a fake news, online závislosti, fenomén youtubering a zneužití osobních údajů v prostředí elektronických médií (E-Bezpečí, 2021, online).

Základní činností projektu jsou terénní práce s cílovými skupinami a různé vzdělávací akce (přednášky, besedy apod.). Cílovou skupinou jsou především žáci a studenti, dále také učitelé, preventisté sociálně patologických jevů, metodici prevence, policisté, manažeři prevence kriminality, vychovatelé, pracovníci OSPOD a v neposlední řadě také rodiče (E-Bezpečí, 2021, online).

Mimo tyto vzdělávací akce realizuje celorepubliková výzkumná šetření, která se zaměřují na rizikovou komunikaci v online prostředích, provozuje online poradnu, snaží se popularizovat bezpečné chování v prostředí internetu a realizuje mnoho dalších činností (E-Bezpečí, 2021, online).

Nebud' oběť

Nebud' oběť je organizace, která se v rámci Moravskoslezského kraje specializuje na rizika internetu a komunikačních technologií. Jejich posláním je pomocí preventivní osvěty a různorodých projektů a akcí chránit děti před hrozbami a riziky virtuálního světa a moderních komunikačních technologií. Rovněž se snaží pomocí přednášek a školení oslovovat sekundární cílovou skupinu, kterou představují rodiče, učitelé, úředníci školských odborů a vedoucí pracovníci školství. K dalším činnostem spolku patří například realizace projektů, mediální kampaně, projektové dny na ZŠ, natáčení tematických videoklipů, tvorba komiksů a webových stránek atd. (Nebud' oběť, 2021, online).

STOPonline.cz

STOPonline je internetová stránka vyhrazená pro ohlašování nezákonného obsahu na internetu. Tato linka úzce spolupracuje s Policií České republiky a dalšími 42 zeměmi a mezinárodními institucemi jakými jsou například INTERPOL a EUROPOL.

Její cílem je ochrana dětí a mládeže před některými typy trestné činnosti spojenými s prostředím internetu. Zabývá se především internetovým obsahem zobrazujícím zneužívání dětí, nepatřičnou dětskou nahotu, kybergroomingem nebo obsahem, který by se mohl týkat šíření pornografie. Je důležité také zmínit, že linka neslouží jako poradenské centrum. Jejím hlavním cílem je zabránit šíření nezákonného obsahu v síti Internet (CZ.NIC, 2021, online).

Bezpečný internet

Tento projekt vznikl za účelem ukázat rizika spojená s používáním internetu a také na způsoby, jak se jim účinně bránit. Projekt se zaměřuje na různé cílové skupiny, jako jsou začínající i pokročilí uživatelé internetu, rodiče, děti a školy. Například dětským uživatelům jsou poskytnuty komiksové příběhy, ve kterých se hravou formou seznámí s bezpečným užíváním internetu. Rodiče zde mohou nalézt návod, jak regulovat přístup dětí na určité servery. A pedagogičtí pracovníci tu naleznou inspiraci, jak začlenit toto téma do výuky.

Zakládajícími partnery projektu Bezpečný internet jsou Česká spořitelna, Microsoft a Seznam.cz. Hlavním cílem spojení je společnými aktivitami posílit celkové povědomí o rizicích a vzdělat české uživatele internetu v této oblasti (Bezpečný internet, 2021, online).

#SayNo! – Celoevropská kampaň proti zneužívání dětí online

#SayNo! (#Řekni NE!) je celoevropská kampaň, kterou spustil v roce 2017 evropský policejní úřad EUROPOL. Cílem kampaně je varovat před rychlým nárůstem počtu případů sexuálního nátlaku a vydírání dětí v online prostředí. Na kampani spolupracovala i Policie ČR prostřednictvím odborné spolupráce Národní centrály proti organizovanému zločinu (Szotkowski a kol., 2020, s. 106).

Součástí kampaně je krátký preventivní film, který je dostupný ve všech jazycích Evropské unie. Tento edukační klip má lidem pomoci rozpoznat potenciálně rizikový kontakt, resp. online komunikaci vedoucí k sexuálnímu nátlaku a vydírání, poskytuje

preventivní rady a upozorňuje na důležitost nahlásit případné závadové jednání kompetentním orgánům (Randáková, 2017, online).

Film Na hory

Film *Na hory* je sedmnáctiminutový snímek režiséra Braňa Holička, který vypráví o chlapci, jenž se stal obětí vydírání na internetu (Kapuciánová, 2018, online). Film se zabývá otázkou rizikového seznamování na internetu, a důležitou roli v něm hraje online sexuální nátlak a vydírání dítěte s využitím sextingových materiálů (Szotkowski et al., 2020, s. 106).

Dokument V síti

Jedná se o celovečerní dokument režisérů Barbory Chalupové a Víta Klusáka, který dokumentuje zneužívání nezletilých a mladistvých dětí na internetu. Na dokumentu se podíleli i členové projektu E-Bezpečí (Szotkowski et al., 2020, s. 107).

Autoři snímku vybrali tři zletilé herečky s dětskými rysy, které prostřednictvím falešných profilů na sociálních sítích předstíraly, že jim je dvanáct let. Ve filmovém ateliéru po dobu 10 dní chatují a skypují s muži všech věkových kategorií, které je vyhledali a oslovili. Většina z nich posílá fotografie svých přirození, požaduje sex prostřednictvím videohovoru nebo se dívky dokonce pokouší vydírat. Celkem dívky kontaktovalo 2458 mužů (V síti, 2020, online). Během natáčení filmu došlo také k několika osobním schůzkám, za přítomnosti ochranky a skrytých kamer.

S filmem byla také vydána kniha „Kdo chytá v síti“, která na film navazuje. Kniha se zabývá, prostřednictvím rozhovorů s predátory, oběťmi a lidmi z oboru, zneužíváním dětí na internetu (Chuchma, 2020, online).

#martyisdead

#martyisdead je osmidílný thriller, který se zabývá problematikou kyberšikany a s ní souvisejícími rizikovými jevy. Seriál vypráví o patnáctiletém Martinovi, přezdívaného Marty, jenž před svou náhlou smrtí musel čelit kyberšikaně (Szotkowski et al., 2020, s. 107). Marty před svou smrtí natočil videa, ze kterých mrazí. Jeho otec skládá dohromady střípky Martyho online života a snaží se zjistit okolnosti jeho tragické smrti (Česko-slovenská filmová databáze, 2019, online).

Tento seriál natočila internetová televize Mall.tv a producentská společnost Bionaut ve spolupráci s odborníky na internetovou bezpečnost. Jedná se o příběh inspirovaný

skutečnými případy kyberšikany a získal několik ocenění. V roce 2020 se stal historicky prvním seriálem, který získal prestižní mezinárodní cenu EMMY (Czech Video Center, 2021, online).

4.4 Represe sextingu jako forma prevence

Následky sextingu nejsou jenom psychologické a sociální, ale také právní. Ačkoli sexting není zákonem definován jako trestný čin, tak s celou řadou trestných činů souvisí a často je jejich nedílnou součástí (Kopecký, Szotkowski, 2019, online). Důležitou roli pro trestní následky sextingu hraje souvislost s mnoha proměnnými. Hlavní proměnnou je věk jedince. Pokud jsou aktéři sextingu dospělí, odpadá problematika dětské pornografie. Pokud by ale ten, kdo fotografii, video dostal, jej začal rozesílat třetím osobám, může se dopustit jednání, které je společností právně a morálně sankcionováno. Např. tu mohou vyvstat právní otázky v oblastech, jako je pomluva, ochrana soukromí nebo i autorský zákon (Povolný, 2010).

Mašková v Metodickém materiálu pro pedagogické pracovníky, které vydalo Národní centrum bezpečnějšího internetu, uvádí pojem český právní paradox. Tento pojem popisuje nesoulad, že „*osoby starší 15 let mohou vést pohlavní život (nedopouští se tím trestného činu), nesmí se však při tom fotografovat, natáčet nebo vést jiné záznamy (mohly by se tím dopustit trestného činu výroby a jiného nakládání s dětskou pornografií)*“ (Mašková et al., 2012, s. 12). Někteří sexuologové tento paradox kritizují a navrhují posunout hranici právní odpovědnosti dítěte právě na 15 let (Zvěřina, 2017). Podle Kopeckého a Szotkowského (2019, online) má tento paradox svůj smysl. Dítě ve věku 15 let je sice fyzicky zralé na to provozovat sex, ale otázkou zůstává, zda je schopno nést následky spojené s rozšířením jejich vlastních intimních materiálů v online prostředí.

Z předchozího textu tedy vyplývá, že osoba před dosažením zletilosti nesmí být pornograficky zobrazena, a to ani z vlastní iniciativy či vůle. Pokud by se tedy např. šestnáctiletý chlapec vyfotil nahý a poslal to své přítelkyni, nejednalo by se pouze o sexting, ale také o držení a šíření tzv. dětské pornografie. Dětskou pornografií definujeme jako „*určitou formu znázornění, například v podobě fotografie či videozáznamu, sexuálních motivů či aktivit, ve kterém je zobrazeno jako sexuální aktér nebo objekt dítě. Vše za účelem vyvolání pohlavního vzrušení*“ (Policie ČR, 2021, online).

Z hlediska trestního práva existuje řada trestných činů, ve kterých sexting ve formě videí či fotografií figuruje. Mašková et al., v Metodickém materiálu pro pedagogické

pracovníky, které vydalo Národní centrum bezpečnějšího internetu, uvádí následující trestné činy:

- výroba a jiné nakládání s dětskou pornografií (§ 192 TZ);
- zneužití dítěte k výrobě pornografie (§ 193 TZ);
- šíření pornografie (§ 191 odst. 2 písm. a) TZ);
- ohrožování výchovy dítěte (§ 201 odst. 1 písm. a) TZ);
- svádění k pohlavnímu styku (§ 202 TZ) (Mašková et al., 2012, s. 12, zákon č. 40/2009 Sb., trestní zákoník).

Kopecný, Szotkowski uvádějí ještě další trestné činy, ke kterým by mohlo v souvislosti se sextingem dojít. Jedná se o:

- sexuální nátlak (§ 186 TZ);
- pohlavní zneužití (§ 187 TZ);
- znásilnění (§ 185 TZ);
- nebezpečné pronásledování (§ 354 TZ);
- účast na pornografickém představení (§ 193a TZ);
- navazování nedovolených kontaktů s dítětem (§ 193b TZ) (Kopecný, Szotkowski, 2019, online, zákon č. 40/2009 Sb., trestní zákoník).

5 Výzkumné šetření zaměřené na postoje a zkušenosti středoškolské mládeže k sextingu

Empirická část práce je zaměřena na průzkum postojů a zkušeností středoškolské mládeže v okrese Semily na fenomén sextingu.

5.1 Cíl výzkumného šetření, stanovení hypotéz

Pro praktickou část práce je stanoven výzkumný problém, který zní: *Jaké postoje a zkušenosti zaujímá středoškolská mládež v okrese Semily k sextingu?* Pro zjištění odpovědi je nutné stanovit cíl výzkumného šetření.

Cílem výzkumného šetření je zjistit postoje středoškolských studentů na sexting, a zda mají s daným jevem osobní zkušenost.

Na základě průzkumů je pro výzkumné šetření stanoveno 6 hypotéz. Hypotéza je vědecký předpoklad, to znamená, že byla vyvozena z toho, co je o dané problematice již teoreticky zpracováno. Nejedná se tedy o jakýkoliv předpoklad či hádání, ale „*musí důsledně vycházet z poznatků, které jsou o zkoumaném jevu známy, nebo z praktických zkušeností výzkumníka*“ (Gavora, 200, s. 50). Hypotézy „rozměňují“ výzkumný problém na drobné části. Jsou tedy konkrétnější než výzkumný problém a vedou linii celého výzkumu (Gavora, 2000, s. 50).

Při formulaci hypotéz je důležité dodržovat tři základní požadavky, tzv. „zlatá pravidla hypotézy“:

1. Hypotéza je tvrzení, které je vyjádřeno oznamovací větou.
2. Hypotéza vyjadřuje vztah mezi dvěma proměnnými.
3. Hypotéza se musí dát testovat. Proměnné, které v hypotéze vystupují, se musí dát měřit či kategorizovat (Gavora, 2000, s. 53).

Pro potřeby výzkumného šetření předkládané bakalářské práce jsou stanoveny hypotézy v následujícím znění:

- **Hypotéza č. 1** – Mezi chlapci a dívkami nejsou výrazné rozdíly v posílání intimních materiálů.
- **Hypotéza č. 2** – Mezi chlapci a dívkami nejsou výrazné rozdíly v přijímání intimních materiálů.
- **Hypotéza č. 3** – Sexting provozuje více než 15 % respondentů.
- **Hypotéza č. 4** – Více respondentů posílá sexty ve formě textu než ve formě fotografie.

- **Hypotéza č. 5** – Více než 70 % respondentů považuje sexting za rizikový.
- **Hypotéza č. 6** – Většina dotázaných se, při realizaci sextingu, nejvíce obává vydírání a zesměšňování.

Každá stanovená hypotéza má své východisko na již provedeném výzkumném šetření. V následující části je každá hypotéza jednotlivě rozebrána.

- **H1 – Mezi chlapci a dívkami nejsou výrazné rozdíly v posílání intimních materiálů.**

První hypotéza vychází z výzkumu EU Kids Online IV v České republice z let 2017–2018 (Bedrošová et al., 2018, online). Celkem 10 % dotázaných dívek a 10 % chlapců poslalo nebo zveřejnilo zprávu se sexuálním obsahem. Z výsledků výzkumu je tedy patrné, že u realizace sextingu není rozdíl mezi dívkami a chlapci. Tytéž výsledky potvrzuje i výzkum Sexting u českých dětí, který byl realizován v letech 2018–2019 (Szotkowski et al., 2020, s. 215), který prokazuje, že chlapci i dívky vykazují stejnou ochotu k odesílání intimních materiálů, a to ve všech formách.

- **H2 – Mezi chlapci a dívkami nejsou výrazné rozdíly v přijímání intimních materiálů**

Druhá hypotéza se také opírá o výzkum EU Kids Online IV v České republice, který byl realizován v letech 2017–2018 (Bedrošová et al., 2018, online). Celkem 33 % dotázaných dívek a 37 % chlapců obdrželo zprávu se sexuálním obsahem. Výsledky výzkumu poukazují na to, že nejsou výrazné rozdíly mezi dívkami a chlapci v přijímání intimních materiálů.

- **H3 – Sexting provozuje více než 15 % respondentů**

Třetí hypotéza se opírá o výzkum EU Kids Online, ze kterého vychází, že 17 % českých dětí ve věku 15-16 let realizuje sexting. Výzkum byl realizován od podzimu roku 2017 do léta roku 2019 a celkem se zúčastnilo 21 964 respondentů ve věku 9-16 let. Na tuto problematiku byly dotazovány pouze děti ve věku 12-16 let (Šmahel a kol., 2020, online).

- **H4 – Více respondentů posílá sexty ve formě textu než ve formě fotografie.**

Čtvrtá hypotéza vychází z výzkumu Sexting u českých dětí, jenž byl realizován v letech 2018–2019. Řešitelé výzkumu došli ke zjištění, že sexting ve formě textu provozuje 25,92 % českých dětí a sexting ve formě rozesílání vlastních intimních fotografií provozuje 15,68 % českých dětí (Szotkowski et al., 2020, s. 148–149).

- **H5 – Více než 70 % respondentů považují sexting za rizikový.**

Pátá hypotéza se opírá o výzkum realizovaný Centrem prevence rizikové virtuální komunikace ve spolupráci s O2 na téma Sexting a rizikové seznamování českých dětí v kyberprostoru (Kopecký, Szotkowski, 2017, s. 13). Autoři výzkumu se zabývali otázkou rizikovosti sextingu. Výsledkem bylo zjištění, že 74 % dětí považuje sexting za rizikový.

- **H6 – Většina dotázaných se, při realizaci sextingu, nejvíce obává vydírání a zesměšňování.**

Šestá hypotéza se opírá o výzkum Kamila Kopeckého z Univerzity Palackého v Olomouci s názvem Rizikové chování českých dětí v prostředí internetu, jenž byl realizován v letech 2013–2014 ve všech krajích ČR (Kopecký, 2015, s. 64). Autor výzkumu došel ke zjištění, že mezi nejčastější důvody, proč lze považovat sexting za rizikový, patří: intimní fotografie může být zneužita, například k vydírání a zesměšňování, strach z kyberšikany, ze zveřejnění fotografie na internetu, strach z ohrožení budoucnosti, třeba zaměstnání či šíření fotografií na pornografických stránkách.

5.2 Metoda výzkumného šetření

Pro výzkumné šetření bakalářské práce byl, vzhledem k intimnosti povahy tématu, zvolen kvantitativně orientovaný výzkum. Kvantitativní výzkum se používá zejména ke zjišťování názorů a postojů populace. Jedná se o metodu sběru dat, která pracuje s číselnými údaji, zjišťuje množství, rozsah nebo frekvenci výskytu jevu. V kvantitativním výzkumu se snaží výzkumník držet odstup od zkoumaných jevů a tím zabezpečuje nestrannost pohledu (Gavora, 2000, s. 31).

Pro výzkumné šetření byl zvolen, jako výzkumná technika, dotazník. Podle Gavory je dotazník nejfrekventovanější metodou zjišťování údajů v kvantitativním charakteru

zkoumání. Je to způsob kladení otázek a získávání písemných odpovědí. Dotazník je určen pro získávání údajů o velkém počtu odpovídajících. Z tohoto důvodu se dotazník považuje za ekonomicky výzkumný nástroj, prostřednictvím něj získáváme velké množství informací při malé investici času (Gavora, 2000, s. 99).

5.3 Sběr dat a výzkumný soubor

Před samotným výzkumným šetřením proběhl předvýzkum. Předvýzkum byl realizován v průběhu první poloviny ledna a celkem bylo osloveno 7 studentů středních škol. Na základě předvýzkumu došlo k přidání, u otázek č. 10 a 11, sociální sítě Snapchat. Zkoumané osoby rozuměly všem pokynům a otázkám, tudíž nebylo potřeba dotazník výrazně upravovat.

Výzkumné šetření bylo realizováno pomocí dotazníku, který byl zvolen z důvodu oslovení co nejvíce respondentů. Anonymní dotazník byl distribuován prostřednictvím online formuláře Google. Důvodem výběru online formy dotazníku byl vliv pandemie COVID-19. Dotazníkové šetření probíhalo od začátku února do 7. dubna 2022.

Dotazník je rozdělen do dvou částí. První část obsahuje představení, prosbu o vyplnění, informace pro jaké účely dotazník slouží a poděkování za vyplnění. Druhá část je tvořena 17 otázkami, 9 uzavřených, 1 otevřená a 7 polouzavřených.

Výzkumný soubor tvoří středoškolská mládež, primárně z těchto dvou středních škol:

- Gymnázium Ivana Olbrachta v Semilech;
- Integrovaná střední škola Vysoké nad Jizerou.

Pro účely výzkumného šetření bylo osloveno celkem 10 středních škol nacházejících se v okrese Semily. Z deseti oslovených souhlasily pouze zmíněné dvě školy s realizováním výzkumného šetření.

Celkem se výzkumného šetření zúčastnilo 132 respondentů. Tři dotazovaní museli být z průzkumu vyřazeni. Důvodem bylo nesplnění stanovených kritérií dotazníku. Validní výzkumný vzorek tedy činí 129 respondentů.

Následující tabulky blíže charakterizují výzkumný soubor tohoto výzkumného šetření.

- **Otázka č. 15: Jaké je tvé pohlaví?**

Tabulka 1: Pohlaví respondentů

Pohlaví	Četnost	Procenta
Dívka	48	37,2 %
Chlapec	81	62,8 %
Celkem	129	100 %

Do výzkumného šetření se celkem zapojilo 129 respondentů, z toho je 81 (62,8 %) chlapců a 48 (37,2 %) dívek. Z výsledku je patrná značná převaha chlapců.

- **Otázka č. 16: Jaký je tvůj věk?**

Tabulka 2: Věková struktura

Věk	Četnost	Procenta
15	12	9,3 %
16	40	31 %
17	36	27,9 %
18	24	18,6 %
19	15	11,6 %
20	2	1,6 %
Celkem	129	100 %

Tabulka číslo 2 uvádí věkovou strukturou respondentů. Největší zastoupení tohoto výzkumného šetření mají studenti ve věku 16–18 let. Naopak nejméně zastoupená věková kategorie byla 20 a 15 let. Průměrný věk respondentů činí 16,9 let.

- **Otázka č. 17: Na jakém stupni středního vzdělávání se nacházíš?**

Tabulka 3: Stupně vzdělání

Možnosti	Četnost	Procenta
Střední vzdělávání s maturitní zkouškou	60	46,5 %
Střední vzdělávání s výučním listem	69	53,5 %
Celkem	129	100 %

Z celkového počtu 129 dotázaných se 60 studentů (46,5 %) nachází na stupni středního vzdělávání s maturitní zkouškou. Zbylých 69 respondentů (53,5 %) se nachází na středním vzdělávání s výučním listem.

5.4 Analýza a interpretace výsledků

V této podkapitole jsou shrnuty výsledky výzkumného šetření. Pro přehlednost jsou výsledky zpracovány v tabulkách. Přijetí či zamítnutí hypotéz je interpretováno spolu s výsledky šetření.

- **Otázka č. 1: Setkal(a) jsi se s pojmem sexting?**

Tabulka 4: Znalost pojmu sexting

Možnosti	Četnost	Procenta
Ano	103	79,2 %
Ne	27	20,8 %
Celkem	129	100 %

Z tabulky č. 4 lze vyčíst, že 103 studentů (79,2 %) se již s pojmem sexting setkali a 27 respondentů (20,8 %) o sextingu nikdy neslyšeli. Na tuto otázku navazuje otázka druhá, která zjišťuje, v jakém prostředí se respondenti s tímto pojmem setkali.

- **Otázka č. 2: Pokud ano, kde?**

Tabulka 5: Získání povědomí o sextingu

Možnosti	Četnost	Procenta
Ve škole	25	18,2 %
Doma	4	2,9 %
Na sociálních sítích	88	64,2 %
V televizi	20	14,6 %
Celkem	137	100 %

Poznámka: N = 103

Druhá otázka navazuje na první otázku a odpovídat měli jen ti respondenti, kteří na ni odpověděli kladně. S pojmem sexting se respondenti nejčastěji setkali na sociálních sítích. Což se dalo očekávat, jelikož internet se stává v životě dětí hlavním informačním

zdrojem. Pouze 4 studenti (2,9 %) se s tímto pojmem setkali doma. V této otázce mohli respondenti zvolit více odpovědí.

- **Otázka č. 3: Poslal(a) si někdy druhé osobě zprávu se sexuální tematikou?**

Tabulka 6: Zaslání zprávy se sexuální tematikou

Možnosti	Četnost		Procenta	
	Chlapci	Dívky	Chlapci	Dívky
Ano	40	28	49,4 %	58,3 %
Ne	41	20	50,6 %	41,7 %
Celkem	81	48	100 %	100 %

Poznámka: N = 129

Otázka číslo tři zjišťovala, zda mají respondenti zkušenost se sextingem, konkrétně se zasíláním zpráv se sexuální tematikou. Z celkového počtu 129 dotázaných, zaslalo 68 studentů druhé osobě zprávu se sexuálním obsahem. 61 respondentů nikdy nezaslalo druhé osobě takovou zprávu. Co se pohlaví týče nejsou pozorovány velké rozdíly mezi dívkami a chlapci v posílání intimních materiálů. Zprávu se sexuální tematikou někdy poslalo 28 dívek (58,3 %) a 40 chlapců (49,4 %). Z výsledků otázek číslo tři a čtyři lze konstatovat, že **hypotéza č. 1: Mezi chlapci a dívkami nejsou výrazné rozdíly v posílání intimních materiálů, byla přijata.**

- **Otázka č. 4: Poslal(a) si někdy druhé osobě svoji nahou fotografii, nebo fotografii ve spodním prádle?**

Tabulka 7: Zaslání intimních fotografií

Možnosti	Četnost		Procenta	
	Chlapci	Dívky	Chlapci	Dívky
Ano, poslal(a) jsem nahou fotografii	7	4	8,6 %	8,3 %
Ano, poslal(a) jsem fotografii ve spodním prádle	18	15	22,2 %	31,3 %
Ne, žádnou takovou fotografii jsem neposlal(a)	56	29	69,1 %	60,4 %
Celkem	81	48	100 %	100 %

Poznámka: N = 129

Otázka číslo čtyři také zjišťovala, zda mají respondenti zkušenost se sextingem. Konkrétně, zda oni sami zaslali intimní fotografii někomu jinému a v jaké podobě byla zaslána, zda ve spodním prádle či nahá. Z tabulky číslo sedm lze vyvodit, že respondenti mají osobní zkušenost se zasíláním intimních fotografií, zejména pak ve spodním prádle.

Celkem 44 dotázaných již zaslalo druhé osobě svou intimní fotografii. Ve spodním prádle zaslalo fotografii celkem 33 respondentů. Z výsledků je patrné, že chlapci a dívky vykazují téměř stejnou ochotu v posílání intimních fotografií.

Nahou fotografií zaslalo 11 dotázaných. Z toho pouze 4 respondenti dovršili 18 let. Ostatní respondenti tuto věkovou hranici nesplnili, což je z hlediska trestního práva nepřijatelné – jedná se o výrobu a držení dětské pornografie.

Z výsledků otázek č. tři a čtyři lze konstatovat, že **došlo k přijetí hypotéz č. 3 a 4, hypotéza č. 3: Sexting provozuje více než 15 % respondentů.** Z tabulek č. 6 a 7 je patrné, že sexting provozuje více než 15 % respondentů, celkem jej provozuje 73 dotázaných (56,6 %). **Hypotéza č. 4: Více respondentů posílá sexty ve formě textu než ve formě fotografie.** Sexty ve formě textu posílá 52,7 % dotázaných a sexty ve formě fotografie posílá 34,1 % respondentů.

- **Otázka č. 5: Pokud ano, o jakou osobu se jednalo?**

Tabulka 8: Příjemce intimní fotografie

Možnosti	Četnost	Procenta
Kamarád/kamarádka	16	25,4 %
Přítel/přítelkyně	25	39,7 %
Bývalý přítel/přítelkyně	4	6,3 %
Člověk, kterého jsem znal(a) z internetu	5	7,9 %
Člověk, kterého jsem neznal(a)	2	3,2 %
Svému crush	4	6,3 %
Jiné	-	-
Celkem	63	100 %

Poznámka: N = 44

Další položka dotazníku je zaměřena na respondenty, kteří na předchozí otázku odpověděli kladně. Byla určena pro ty, kteří již někdy poslali druhé osobě intimní fotografii. V této otázce mohli respondenti zvolit více odpovědí. Celkem na tuto otázku odpovědělo 44 dotázaných. Z poskytnutých dat můžeme vyčíst, že nejčastěji intimní fotografie posílají příteli/přítelkyni či kamarádovi/kamarádce. Naopak nejméně člověku, kterého neznají. Což je velmi pozitivní zjištění.

- Otázka č. 6: **Pokud ano, z jakého důvodu jsi odeslal(a) zmíněnou fotografií/fotografie**

Tabulka 9: Důvod odeslání intimní fotografie

Možnosti	Četnost	Procenta
Z nudy	1	1,4 %
Z legrace	15	20,8 %
Byl to dárek pro přítele/přítelkyni	15	20,8 %
Někdo mě donutil zaslat tento materiál	2	2,8 %
Chtěl(a) jsem se zalíbit	6	8,3 %
Byla to odpověď na zaslano „sexy“ fotografii, video nebo zprávu	14	19,4 %
Chtěl(a) jsem upoutat pozornost	5	6,9 %
Chtěl/a jsem získat přítele/přítelkyni	3	4,2 %
Flirtování	9	12,5 %
Jiné	2	2,8 %
Celkem	72	100 %

Poznámka: N = 44

Další otázka navazuje na předchozí otázky a zjišťovala z jakého důvodu respondenti zasílají své intimní fotografie. V této otázce mohli respondenti zvolit více odpovědí, celkem odpovědělo 44 dotázaných. Nejčastějšími důvody zasílání intimních materiálů jsou, dle tohoto výzkumného souboru, z legrace, dárek pro přítele/přítelkyni, byla to odpověď na zaslano „sexy“ fotografii, video či zprávu a flirtování. Nejméně se v odpovědích objevovalo: z nudy, chtěl/a jsem získat přítele/přítelkyni a chtěl jsem upoutat pozornost. Dotazníkové šetření odhalilo dva rizikové případy, kteří byli pod nátlakem donuceni zaslat tento materiál.

Využití možnosti „jiné“ odpovědi využili dva respondenti, kteří uvedli: „ani jedno z toho“ a „více followers“

- Otázka č. 7: **Obdržel(a) si někdy od druhé osoby zprávu se sexuální tematikou?**

Tabulka 10: Obdržení zprávy se sexuální tematikou

Možnosti	Četnost		Procenta	
	Chlapci	Dívky	Chlapci	Dívky
Ano	61	38	75,3 %	79,2 %
Ne	20	10	24,7 %	20,8 %
Celkem	81	48	100 %	100 %

Poznámka: N = 129

Sedmá otázka se zabývala tím, zda respondenti obdrželi od druhé osoby zprávu se sexuální tematikou. Z celkového počtu 129 dotázaných, obdrželo 99 studentů od druhé osoby zprávu se sexuálním obsahem, 30 respondentů nikdy neobdrželo od druhé osoby takovou zprávu.

- Otázka č. 8: **Obdržel(a) si někdy od druhé osoby jeho/její nahou fotografií, nebo fotografií ve spodním prádle?**

Tabulka 11: Obdržení intimní fotografie

Možnosti	Četnost		Procenta	
	Chlapci	Dívky	Chlapci	Dívky
Ano, obdržel(a) jsem nahou fotografií	34	26	42 %	54,2 %
Ano, obdržel(a) jsem fotografií ve spodním prádle	21	10	25,9 %	20,8 %
Ne, žádnou takovou fotografii jsem neobdržel(a)	26	12	32,1 %	25 %
Celkem	81	48	100 %	100 %

Poznámka: N = 129

Otázka číslo osm zjišťovala, zda respondenti sami obdrželi intimní fotografii od někoho jiného a v jaké podobě byla zaslána, zda ve spodním prádle či nahá. Z tabulky číslo jedenáct lze vyvodit, že respondenti mají osobní zkušenost s přijímáním fotografií, zejména pak s nahými. Otázkami číslo sedm a osm dochází k **přijetí hypotézy číslo 2: Mezi chlapci a dívkami nejsou výrazné rozdíly v přijímání intimních materiálů.** Ze zkoumaného výzkumného souboru obdrželo zprávu se sexuálním obsahem celkem 38 dívek (79,2 %) a 61 chlapců (75,3 %). Ve spodním prádle obdrželo fotografii celkem 10 (20,8 %) dívek a 21 (25,9 %) chlapců. Nepatrný rozdíl lze pozorovat v přijímání nahých fotografií. Více nahých fotografií obdrželi dívky, celkem 54,2 %, nežli chlapci (42 %).

- **Otázka č. 9: Pokud ano, o jakou osobu se jednalo?**

Tabulka 12: Odesílatel intimní fotografie

Možnosti	Četnost	Procenta
Kamarád/kamarádka	33	31,7 %
Přítel/přítelkyně	28	26,9 %
Bývalý přítel/přítelkyně	8	7,7 %
Od neznámého člověka	35	33,7 %
Jiné	-	-
Celkem	104	100 %

Poznámka: N = 91

Tato otázka navazuje na předešlou otázku a měli na ni odpovídat jen ti, kteří odpověděli kladně. Byla určena pro respondenty, kteří již někdy obdrželi od druhé osoby intimní fotografii. V této otázce mohli respondenti zvolit více odpovědí. Celkem na tuto otázku odpovědělo 91 dotázaných (70,5 %). Z poskytnutých dat můžeme vyčíst, že nejčastěji intimní fotografie obdrželi od neznámého člověka, celkem se jedná o 35 respondentů (33,7 %). Jako druhá nejčastější odpověď byla od kamaráda/kamarádky, celkem tuto možnost označilo 33 dotázaných (31,7 %). Jako další následovala možnost od přítele/přítelkyně. A nejméně zastoupenou odpovědí byla od „bývalého přítele/přítelkyně“.

- **Otázka č. 10: Prostřednictvím jaké sociální sítě jsi poslal/a textovou zprávu či fotografii se sexuálním obsahem?**

Tabulka 13: Sociální sítě, prostřednictvím kterých respondenti poslali sextingový materiál

Možnosti	Četnost	Procenta
Instagram	24	16,2 %
Facebook	2	1,4 %
TikTok	2	1,4 %
Snapchat	30	20,3 %
WhatsApp	3	2 %
Omegle	1	0,7 %
Messenger	27	18,2 %
Tinder	2	1,4 %

Neposlal/a	55	37,2 %
Jiné	3	2 %
Celkem	148	100 %

Poznámka: N = 129

- **Otázka č. 11: Prostřednictvím jaké sociální sítě jsi obdržel/a textovou zprávu či fotografii se sexuálním obsahem?**

Tabulka 14: Sociální sítě, prostřednictvím kterých respondenti obdrželi sextingový materiál

Možnosti	Četnost	Procenta
Instagram	42	26,6 %
Facebook	5	3,2 %
TikTok	2	1,3 %
Snapchat	43	27,2 %
WhatsApp	4	2,5 %
Omegle	6	3,8 %
Messenger	23	14,6 %
Tinder	1	0,6 %
Neobdržel/a	28	17,7 %
Jiné	4	2,5 %
Celkem	158	100 %

Poznámka: N = 129

Otázka číslo 10 a 11 zjišťovaly prostřednictvím jakých sociálních sítí respondenti zaslali či obdrželi sextingový materiál. V těchto otázkách mohli respondenti zvolit více odpovědí. Z tabulek lze vyčíst, že nejvíce zaslaných a obdržených textových zpráv a fotografií se sexuálním obsahem bylo přes aplikace Snapchat, Instagram a Messenger. Nejméně respondenti využívají aplikace Facebook, TikTok a Omegle. V odpovědích „jiné“ se objevovali aplikace Discrod, Signal, Telegram a imessage.

- **Otázka č. 12: Považuješ sexting za rizikový?**

Tabulka 15: Rizikovost sextingu

Možnosti	Četnost	Procenta
Ano	103	79,8 %
Ne	26	20,2 %
Celkem	129	100 %

Tato otázka a tabulka ukazují, jestli vnímají středoškoláci sexting jako rizikový jev. Většina studentů, přesněji 103 (79,8 %), považuje sexting za rizikový. 26 respondentů (20,2 %) pak sexting za rizikový jev nepovažuje. Z výsledků dotazníku lze konstatovat, že **hypotéza č. 5: Více než 70 % respondentů považuje sexting za rizikový, byla přijata**. Zajímavým zjištěním je fakt, že přestože sexting považuje většina dotázaných za rizikový, stejně jej provozuje.

- **Otázka č. 13: Pokud ano, čeho by ses se nejvíc obával/a při posílání či sdílení materiálu s vlastním sexuálním obsahem?**

Tabulka 16: Největší obava při provozování sextingu

Možnosti	Četnost	Procenta
Vydírání	75	43,1 %
Ostudy, zesměšňování	37	21,3 %
Problému se zákonem	13	7,5 %
Zklamání rodičů	16	9,2 %
Zklamání učitelů	1	0,6 %
Zklamání přátel	14	8 %
Problému s budoucím povoláním/ se sehnáním zaměstnání	17	9,8 %
Jiné	1	0,6 %
Celkem	174	100 %

Poznámka: N = 103

Na tuto otázku měli odpovídat jen ti respondenti, kteří na předchozí otázku odpověděli kladně. Celkem na ni odpovědělo 103 dotázaných. V této otázce mohli respondenti zvolit více odpovědí.

Tabulka č. 16 nám ukazuje, čeho by se studenti středních škol nejvíce obávali při provozování sextingu. Za největší obavu při provozování sextingu považuje 75 respondentů (43,1 %) vydírání. Jako druhá největší obava byla zvolena možnost ostudy a zesměšňování, tuto možnost zvolilo 37 respondentů (21,3 %). Jako následující byli zvoleny obavy z „problému se zákonem“ a „problému s budoucím povoláním/se sehnáním zaměstnání“. Nejméně se objevovala možnost „zklamání učitelů“. Z výsledků je patrné, že **hypotéza č. 6: Většina dotázaných se, při realizaci sextingu, nejvíce obává vydírání a zesměšňování, byla přijata**. Jeden respondent využil možnost odpovědi „jiné“, kde odpověděl – „Bála bych se toho, že moje fotky se mohou objevit někde, kde být nemají, příteli věřím a vím, že by to nikdy nikde nezveřejnil“.

- Otázka č. 14: **Měli jste ve škole přednášku zaměřenou na sexting?**

Tabulka 17: Přednáška ve škole zaměřená na sexting

Možnosti	Četnost	Procenta
Ano	33	25,2 %
Ne	98	74,8 %
Celkem	129	100 %

Otázka číslo čtrnáct byla do dotazníku dána ze zvědavosti autora práce, neopírá se tedy o žádnou hypotézu, která by měla východisko na již provedeném výzkumném šetření.

Tímto tématem se v krátkosti zabývá výzkum z roku 2020, na téma „Školní metodici prevence na základních a středních školách na téma „Bezpečnost v kyberprostoru“, bylo zjištěno, že sextingem se školní metodici prevence na středních školách téměř nezabývají. V otázce „Kterým tématům z balíčku témat „Bezpečnost v kyberprostoru“ se v oblasti primární prevence věnujete na SŠ?“ se sexting téměř neobjevoval. Pouze 40 % vyučujících na středním odborném učilišti zařazují téma sextingu. Co se týče gymnázií a středních škol, tam se sexting neobjevoval vůbec (Proboštová, 2020, online).

Z výsledků tabulky č. 17 je patrné, že této problematice není věnována dostatečná pozornost ve školním prostředí. Pouze 25,2 % respondentů odpovědělo, že absolvovali přednášku zaměřenou na sexting.

5.5 Shrnutí výzkumného šetření

Cílem empirické části bylo zjistit, jaké postoje zaujímá středoškolská mládež v okrese Semily na sexting, a zda mají s daným jevem osobní zkušenost. Snahou bylo také zjistit, zda mají studenti povědomí o sextingu, a jestli je rozdíl v sextování mezi pohlavím. Dále dotazníkové šetření zkoumalo, zdali mají studenti povědomí o fenoménu sextingu a zda ho vnímají jako riziko.

Do výzkumného šetření se zapojilo celkem 129 studentů ze 2 středních škol z okresu Semily. Celkem 81 chlapců a 48 dívek. Z výsledků dotazníkového šetření je patrné, že naprostá většina středoškolské mládeže (79,2 %) se s pojmem sexting již setkala. Většina dotázaných (64,2 %) se s tímto jevem setkala na sociálních sítích. Což se dalo očekávat, jelikož internet se stává v životě dětí hlavním informačním zdrojem.

Z výsledků průzkumu se podařilo potvrdit všech 6 hypotéz. Hypotéza č. 1: **Mezi chlapci a dívkami nejsou výrazné rozdíly v posílání intimních materiálů**, výsledky ukázaly, že chlapci i dívky vykazují téměř stejnou ochotu k posílání intimních materiálů. Zprávu se sexuální tematikou posílá 52,7 % dotázaných studentů, z toho jsou 49,4 % chlapci a 58,3 % dívky. Co se týče intimních fotografií, také zde nejsou výrazné rozdíly mezi pohlavími. Z výsledků by se dalo konstatovat, že dívky jsou o něco ochotnější posílat fotografie ve spodním prádle než chlapci, ale nejedná se o výrazný rozdíl. Celkem tuto fotografii poslalo 33,3 % dívek a 22,2 % chlapců. Nejčastějšími důvody zaslání intimního materiálu, je dle tohoto výzkumného šetření, nuda a dárek pro přítele/přítelkyni. Z toho také vyplývá, že příjemce těchto materiálů je ve většině případů přítel či přítelkyně. Hypotéza č. 2: **Mezi chlapci a dívkami nejsou výrazné rozdíly v přijímání intimních materiálů**, náš průzkum potvrdil, že není výrazný rozdíl v přijímání intimních materiálů mezi pohlavím. Celkem někdy zprávu se sexuální tematikou obdrželo 75,3 % chlapců a 79,2 % dívek. Co se týče intimních fotografií, také zde nespatřujeme výrazné rozdíly. Nepatrný rozdíl je v tom, že dívky (54,2 %) obdržely více nahých fotografií než chlapci (42 %), a chlapci (25,9 %) obdrželi více fotografií ve spodním prádle než dívky (20,8 %). Překvapujícím zjištěním je, že většina respondentů (33,7 %) obdržela intimní fotografie od neznámého člověka. Nejpoužívanějšími sociálními sítěmi, přes které se posílá či přijímá sextingový materiál, jsou Snapchat, Instagram a Messenger. Další, třetí, hypotéza předpokládala, že **sexting provozuje více než 15 % respondentů**, naše výzkumné šetření tento předpoklad potvrdilo. Dle tohoto výzkumného vzorku provozuje sexting celkem 56,6 % studentů. Hypotéza č. 4: **Více**

respondentů posílá sexty ve formě textu než ve formě fotografie. Tento průzkum potvrdil zmíněnou hypotézu a zjistil, že sexty ve formě textu posílá 52,7 % dotázaných a sexty ve formě fotografie posílá 34,1 % respondentů. Toto zjištění je pozitivní hlavně z toho důvodu, že sexting ve formě textu je méně rizikový než sexting ve formě fotografie či videa. Pátá hypotéza předpokládala, že **více než 70 % respondentů považuje sexting za rizikový**, což tento průzkum potvrdil. Sexting jako rizikový jev považuje celkem 79,8 % dotázaných. Nejvíce by se studenti při realizaci sextingu obávali vydírání a zesměšňování, celkem tuto obavu má 64,4 % respondentů. Tímto zjištěním byla přijata poslední šestá hypotéza: **Většina dotázaných se, při realizaci sextingu, nejvíce obává vydírání a zesměšňování.** Žádná hypotéza tedy nebyla zamítnuta.

Z výsledků výzkumného šetření je tedy patrné, že studenti středních škol mají povědomí o sextingu, a také s ním mají osobní zkušenost. Více jak polovina dotázaných studentů uvedla, že má zkušenost se sextingem ať už ve formě textu či ve formě fotografie. Většina dotazovaných také uvedla, že vnímá sexting jako rizikový jev v kyberprostoru.

Přesto, že sexting provozuje nadpoloviční většina dotázaných, na školách se této problematice nevěnuje téměř žádná pozornost. Vyplývá to i z výsledků poslední otázky, která byla právě zaměřena na prevenci sextingu. Celkem 74,8 % respondentů uvedlo, že u nich na škole neproběhla žádná přednáška na tuto problematiku a pouze 25,2 % dotázaných absolvovalo přednášku zaměřenou na sexting.

Na závěr je také důležité uvést, že hypotézy byly přijaty respondenty pouze ze dvou středních škol v okrese Semily. Pokud by se podařilo oslovit více škol, mohli bychom se dočkat jiných výsledků.

Závěr

V posledních letech došlo k velkému rozmachu informačních a komunikačních technologií, a s tím jsou spojeny i nové formy rizikového chování v prostředí internetu. Jedním z nich je právě sexting, jemuž byla věnována tato bakalářská práce. Sexting je realizován prostřednictvím sociálních sítí. A právě ty hrají v našich životech důležitou roli. Bez internetu a sociálních sítí si dnes člověk už neumí představit svůj život. Skrze ně můžeme sledovat své oblíbené tvůrce a dění ve světě, vytvářet vlastní obsahy či komunikovat se svými přáteli. Každý si na internetu najde to co ho baví. Na první pohled by se dalo říci, že online svět má jen samá pozitiva, ale bohužel skrývá i různá rizika.

Teoretická část práce se v několika kapitolách zabývala fenoménem sextingu. Sexting spadá do rizikového chování v kyberprostoru, z toho důvodu byla první kapitola věnována rizikovému chování. Další kapitola se již věnovala samotnému pojmu sexting, jeho typologii, aktérům, rizikům a motivům k jeho provozování. V neposlední řadě se tato kapitola zabývala skutečnými případy sextingu. Třetí kapitola byla zaměřena na další rizikové jevy, jež úzce souvisí se sextingem, např. kyberšikana, kybergrooming, kyberstalking apod. Poslední kapitola teoretické části se věnovala prevenci a řešení sextingu. Jednotlivé podkapitoly se zabývaly obecně prevencí a jejími druhy, důraz byl kladen zejména na prevenci rizikového chování na úrovni školy. Závěr této kapitoly se zabýval právními aspekty tohoto rizikového jevu.

Empirická část práce je tvořena kvantitativním výzkumným šetřením, které bylo realizováno prostřednictvím dotazníku. Cílem empirické části bylo zjistit jaké jsou postoje a zkušenosti středoškolských studentů v okrese Semily na fenomén sextingu, a zdali jsou rozdíly mezi pohlavím v přijímání či odesílání intimních materiálů. Do výzkumného šetření se zapojilo celkem 129 studentů ze dvou středních škol, z čehož bylo 81 chlapců a 49 dívek. Z výsledků můžeme konstatovat, že vybraní studenti středních škol v okrese Semily mají se sextingem osobní zkušenost, celkem 56,6 % dotázaných provozuje sexting. Dále jsme zjistili, že více respondentů zasílá sexty ve formě textu, než sexty ve formě fotografie či videa. Sexty ve formě textu posílá 52,7 % dotázaných a sexty ve formě fotografie posílá 34,1 % respondentů. Z výsledků výzkumného šetření také vyplynulo, že nahou fotografií zaslalo 11 dotázaných, z toho pouze 4 respondenti dovršili 18 let. Ostatní respondenti tuto věkovou hranici nesplnili, což je z hlediska trestního práva nepřijatelné – jedná se o výrobu a držení dětské pornografie. Co se týče pohlaví, tak průzkum neukázal velké rozdíly mezi dívkami a chlapci v přijímání ani odesílání

intimních materiálů. Dívky jsou o něco ochotnější posílat fotografie ve spodním prádle než chlapci, ale nejedná se o výrazný rozdíl. Další nepatrný rozdíl je v tom, že dívky obdržely více nahých fotografií než chlapci, a chlapci obdrželi více fotografií ve spodním prádle než dívky. Překvapujícím zjištěním je, že většina respondentů obdržela intimní fotografie od neznámého člověka. Dále jsme se dozvěděli, že k zaslání či obdržení textových zpráv a fotografií došlo především prostřednictvím aplikací Snapchat, Instagram a Messenger. Naprostá většina respondentů také uvedla, že sexting vnímají jako rizikový. Nejvíce by se obávali ostudy a posměchu. Z výsledků lze konstatovat, že cíl práce byl splněn.

Seznam použitých zdrojů

BĚLÍK, Václav, HOFERKOVÁ, Stanislava a KRAUS, Blahoslav. *Slovník sociální patologie*. Praha: Grada, 2017. 120 s. ISBN 978-80-271-0599-1.

BĚLÍK, Václav a HOFERKOVÁ, Stanislava. *Prevence rizikového chování žáků z pohledu pedagogů*. Hradec Králové: Gaudeamus, 2018. 142 s. ISBN 978-80-7435-726-8.

BLINKA, Lukáš. *Online závislosti: jednání jako droga? online hry, sex a sociální sítě: diagnostika závislosti na internetu: prevence a léčba*. Praha: Grada, 2015. 193 s. ISBN 978-80-247-5311-9.

BRESTOVANSKÝ, Martin. Agresie a šikana v kyberpriestore. In: ADAMÍK ŠIMEGOVÁ, Miroslava a KOVÁČOVÁ, Barbora. *Šikanovania v prostredí školy*. Trnava: Typi Universitatis Tyrnaviensis. 2011, 82–103. ISBN 978-80-8082-484-6.

CIKLOVÁ, Kateřina. *Rizikové chování ve škole s vazbou na legislativní úpravu: rádce školního metodika prevence*. EconomPress, 2016. 207 s. ISBN 978-80-905065-9-6.

ČECH, Tomáš. Prevence. In: MIOVSKÝ, Michal et al. *Výkladový slovník základních pojmů školské prevence rizikového chování II*. Praha. Klinika adiktologie, VFN a Nakladatelství Lidové noviny. 2015, s. 143–148. ISBN 978-80-7422-393-8.

ČERNÁ, Alena a kol. *Kyberšikana: průvodce novým fenoménem*. Praha: Grada, 2013. 152 s. ISBN 978-80-247-4577-0.

DIVÍNOVÁ, Radana. *Cybersex: Forma internetové komunikace*. Praha: Triton, 2005. 167 s. ISBN 978-80-725-4636-7.

DOLEJŠ, Martin. *Efektivní včasná diagnostika rizikového chování u adolescentů*. Olomouc: Univerzita Palackého v Olomouci, 2010. 189 s. ISBN 978-80-244-2642-6.

ECKETEROVÁ, Lenka a DOČEKAL, Daniel. *Bezpečnost dětí na internetu: rádce zodpovědného rodiče*. Brno: Computer Press, 2013. 224 s. ISBN 978-80-251-3804-5.

GAVORA, Peter. *Úvod do pedagogického výzkumu*. Brno: Paido, 2000. 207 s. ISBN 80-85931-79-6.

HANSEN, Anders. *Instamozek: stres, deprese a úzkosti zapříčiněné moderní dobou*. Přeložila Helena STIESSOVÁ. Praha: Portál, 2021. 159 s. ISBN 978-80-262-1717-6.

HOFERKOVÁ, Stanislava, KRAUS, Blahoslav a BĚLÍK, Václav. *Sociální patologie a prevence pro studenty učitelských oborů*. Hradec Králové: Gaudeamus, 2017. 147 s. ISBN 978-80-7435-686-5.

HOLLÁ, Katarína. *Sexting a kyberšikana*. Bratislava: Iris, 2016. 165 s. ISBN 978-80-8153-061-6.

HULANOVÁ, Lenka. *Internetová kriminalita páchaná na dětech: psychologie internetové oběti, pachatele a kriminality*. Praha: Triton, 2012. 217 s. ISBN 978-80-7387-545-9.

HULANOVÁ, Lenka. On-line rizikové chování teenagerů. In: KABÍČEK, Pavel, CSÉMY, Ladislav a HAMANOVÁ, Jana. *Rizikové chování v dospívání a jeho vztah ke zdraví*, s. 187–198. Praha: Triton, 2014. ISBN 978-80-7387-793-4.

HUTYROVÁ, Miluše, RŮŽIČKA, Michal a SPĚVÁČEK, Jan. *Prevence rizikového a problémového chování*. Olomouc: Univerzita Palackého v Olomouci, 2013. ISBN 978-80-244-3725-5.

JEDLIČKA, Richard. *Poruchy socializace u dětí a dospívajících Prevence životních selhání a krizová intervence*. Praha: Grada, 2015. 544 s. ISBN 978-80-247-5980-7.

KOHOUT, Roman a KARCHŇÁK, Radek. *Bezpečnost v online prostředí*. Karlovy Vary: Biblio Karlovy Vary, 2016. 68 s. ISBN 978-80260-9543-9.

KOLOUCH, Jan. *CyberCrime*. 1. vyd. Praha: CZ.NIC, z.s.p.o., 2016. 522 s. ISBN 978-80-88168-15-7.

KOPECKÝ, Kamil. Rizikové formy chování českých a slovenských dětí v prostředí internetu. Olomouc: Univerzita Palackého v Olomouci, 2015. 170 s. ISBN 978-80–244-4868-8.

KOŽÍŠEK, Martin a PÍSECKÝ, Václav. *Bezpečně n@ internetu: průvodce chováním ve světě online*. Praha: Grada Publishing, 2016. 175 s. ISBN 978-80-247-5595-3.

MAREŠOVÁ, Alena. Trendy kriminality v České republice v roce 2014 (především z pohledu statistik Policie ČR). In: MAREŠOVÁ, Alena et al. *Analýza trendů kriminality v České republice v roce 2014*. Praha: Institut pro kriminologii a sociální prevenci, 2015. s. 11–30. ISBN 978-80-7338-150-9.

MATĚJKOVÁ, Erika. *Řešíme partnerské problémy*. Praha: Grada, 2009. Psychologie pro každého. 144 s. ISBN 978-80-247-2338-9.

MIOVSKÝ, Michal et al. *Primární prevence rizikového chování ve školství*. Praha: Sdružení SCAN, 2010. 253 s. ISBN 978-8087258-47-7.

MIOVSKÝ, Michal et al. *Prevence rizikového chování ve školství*. Praha: Klinika adiktologie 1. LF UK v Praze a VFN v Praze, 2015. 328 s. ISBN 978-80-7422-392-1.

PRŮCHA, Jan, MAREŠ, Jiří a WALETROVÁ, Eliška. *Pedagogický slovník*. Praha: Portál, 2003. 317 s. ISBN 80-7178-772-8.

SOBOTKOVÁ, Veronika a kol. *Rizikové a antisociální chování v adolescenci*. Praha: Grada, 2014. 603 s. ISBN 978-80-247-4042-3.

SPITZER, Manfred. *Kybernemoc! jak nám digitalizovaný život ničí zdraví*. Přeložila Iva KRATOCHVÍLOVÁ. Brno: Host – vydavatelství, 2016. 388 s. ISBN 978-80-7491-792-9.

SZOTKOWSKI, René, KOPECKÝ, Kamil a KREJČÍ, Veronika. *Nebezpečí internetové komunikace IV*. Olomouc: Univerzita Palackého v Olomouci, 2013. 177 s. ISBN 978-80-244-3911-2.

SZOTKOWSKI, René, KOPECKÝ, Kamil a DOBEŠOVÁ, Pavla. *Sexting u českých dětí*. Olomouc: Univerzita Palackého v Olomouci, 2020. 264 s. ISBN 978-80-244-5793-2.

ŠIRŮČKOVÁ, Michaela. Rizikové chování. In: MIOVSKÝ, Michal et al. *Výkladový slovník základních pojmů školské prevence rizikového chování II*. Praha: Klinika adiktologie, VFN a Nakladatelství Lidové noviny, 2015. s. 161-166. ISBN 978-80-7422-393-8.

ŠMAHEL, David. Děti na internetu. In: ŠEVČÍKOVÁ, Anna et al. *Děti a dospívající online: vybraná rizika používání internetu*, s. 19-34. Praha: Grada, 2014. ISBN 978-80-247-5010-1.

ZAPLETALOVÁ, Jana. Školní poradenské pracoviště. In: MIOVSKÝ, Michal et al. *Prevence rizikového chování ve školství*. Praha: Klinika adiktologie 1. LF UK v Praze a VFN v Praze, 2015, s. 117–121. ISBN 978-80-7422-392-1.

ZEMÁNKOVÁ, Tereza. *Sexting u žáků středních škol*. Olomouc: Pedagogická fakulta Univerzity Palackého v Olomouci, 2021, 114 s. Bakalářská práce.

Legislativa a legislativní dokumenty:

Metodické doporučení k primární prevenci rizikového chování u dětí, žáků a studentů ve školách a školských zařízeních. Praha: Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy, 2010. Dostupné z <http://www.msmt.cz/vzdelavani/socialniprogramy/metodicke-dokumenty-doporuceni-a-pokyny>.

Národní strategie primární prevence rizikového chování dětí a mládeže na období 2019-2027. Praha: Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy, 2019. Dostupné z: http://www.msmt.cz/uploads/narodni_strategie_primarni_prevence_2019_27.pdf.

Zákon č. 181/2014 Sb., o kybernetické bezpečnosti a o změně souvisejících zákonů. In: *Zákony pro lidi* [online]. © AION CS, s.r.o. 2010 [cit. 2021-10-18]. Dostupné z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2014-181/zneni-20210901>.

Zákon č. 40/2009 Sb., trestní zákoník. In: *Zákony pro lidi* [online]. © AION CS, s.r.o. 2010 [cit. 2021-11-26]. Dostupné z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2009-40#cast2>.

Sborník:

KURČÍKOVÁ, Katarína. Mládež ako potencionálna obeť sextingu. In: MARKOVÁ, Dagmar, ROVNANOVÁ, Lenka. *Sexuality VI: zborník vedeckých príspevkov*, s. 225–237. Banská Bystrica: Univerzita Mateja Bela v Banskej Bystrici, 2013. ISBN 978-80-557-0479-1.

PEŠAT, Pavel. Rizikové chování v kyberprostoru. In: *Poruchy správania jako sociálny a edukačný fenomén. Sborník z mezinárodnej konferencie, Košice.* Univerzita Komenského v Bratislavě, Pedagogická fakulta & Univerzita Hradec Králové, Pedagogická fakulta: Bratislava, 2012. s. 38–49. ISBN 978-80-89238-69-9.

VELIČKOVÁ HULANOVÁ, Lenka. Kybergrooming a kyberstalking. In: KRČMÁŘOVÁ, Barbora. *Děti a online rizika: sborník studií*, s. 89–108. Praha: Sdružení Linka bezpečí, 2012. ISBN 978-80-904920-2-8.

Internetové zdroje:

BEDROŠOVÁ, Marie et al. *České děti a dospívající na internetu: Zpráva z výzkumu na základních a středních školách.* Projekt EU Kids Online IV – Česká republika [online]. Brno: Masarykova univerzita. 2018 [cit. 2022-02-07]. Dostupné z: https://irtis.muni.cz/media/3115505/eu_kids_online_report.pdf.

BEZPEČNÝ INTERNET. O projektu. In: *Bezpečný internet. Rady pro bezpečnost na internetu* [online]. 2021 [cit. 2021-12-02]. Dostupné z: <http://www.bezpecnyinternet.cz/o-projektu/default.aspx>.

CZECH VIDEO CENTER. #martyisdead. In: *Mall.tv* [online]. 2021 [cit. 2022-02-04]. Dostupné z: <https://www.mall.tv/martyisdead>.

CZ.NIC. Jak na internet. In: *Jak na internet* [online]. 2022 [cit. 2022-03-13]. Dostupné z: <https://www.jaknainternet.cz/page/1795/struktura-internetu/>.

CZ.NIC. O nás. In: *Stoponline.cz* [online]. 2021 [cit. 2021-12-02]. Dostupné z: <https://www.stoponline.cz/cs/o-nas/>.

ČERNOVSKÝ, Tomáš. TOP 10 sociální sítě v roce 2022. In: *Tomáš Černovský* [online]. 2022 [cit. 2022-04-17]. Dostupné z: <https://cernovsky.cz/marketing/top-10-socialni-site/>.

ČESKO-SLOVENSKÁ FILMOVÁ DATABÁZE. #martyisdead (2019). In: *ČSFD.cz* [online]. 2019 [cit. 2022-02-04]. Dostupné z: <https://www.csfd.cz/film/762440/martyisdead/prehled/>.

ČESKÁ TISKOVÁ KANCELÁŘ. Instagram používá v Česku už 2,9 milionu lidí. In: *Novinky.cz* [online]. 2021 [cit. 2021-11-01]. Dostupné z: <https://www.novinky.cz/internet-a-pc/clanek/instagram-pouziva-v-cesku-uz-29-milionu-lidi-40374123>.

DULOVICS, Mário. Online rizikové správanie u detí a mládeže. In: *Direktor.sk* [online]. 2020 [cit. 2021-10-19]. Dostupné z: <https://www.direktor.sk/sk/riadenie-skoly/online-rizikove-spravanie-u-deti-a-mladeze.zs-1451.html>.

E-BEZPEČÍ. Co je kybergrooming? In: *E-Bezpečí.cz* [online]. 2019 [cit. 2021-11-08]. Dostupné z: <https://www.e-bezpeci.cz/index.php/rizikove-jev-y-spojene-s-online-komunikaci/hoax-fake-news/71-trivium/1421-co-je-kybergrooming>.

E-BEZPEČÍ. Co je to to stalking a cyberstalking. In: *E-Bezpečí.cz* [online]. 2008 [cit. 2021-11-18]. Dostupné z: <https://www.e-bezpeci.cz/index.php/rizikove-jev-y-spojene-s-online-komunikaci/kyberstalking/66-23>.

E-BEZPEČÍ. Informace o projektu. In: *E-Bezpečí.cz* [online]. 2021 [cit. 2021-12-02]. Dostupné z <https://www.e-bezpeci.cz/index.php/o-projektu/oprojektu>.

HAŠLOVÁ, Eva. Na internetu z obezřetností. In: *Policie České republiky* [online]. 2020 [cit. 2021-11-18]. Dostupné z: <https://www.policie.cz/clanek/na-internetu-s-obezretnosti.aspx>.

CHUCHMA, Josef. Kniha, kdo chytá v síti není pouhým merchem diskutovaného filmu. In: *Českátelevize.cz* [online]. 2020 [cit. 2022-01-24]. Dostupné z: <https://art>.

ceskatelevize.cz/inside/kniha-kdo-chyta-v-siti-neni-pouhym-merchemdiskutovaného-filmu-mK5Xd.

INSTAGRAM. Podmínky použití. In: *Instagram.com* [online]. 2020 [cit. 2021-11-01]. Dostupné z: <https://help.instagram.com/581066165581870>.

INTERNETEM BEZPEČNĚ. Sexting. In: *Internetem bezpečně.cz* [online]. 2018 [cit. 2021-10-13]. Dostupné z: <https://www.internetembezpecne.cz/internetem-bezpecne/rizika-online-komunikace/sexting/>.

JIRÁSEK, Petr, NOVÁK, Luděk a POŽÁR, Josef. *Výkladový slovník kybernetické kriminality*. Praha: AFCEA, 2015 [cit. 2021-10-28]. Dostupné z: https://afcea.cz/wp-content/uploads/2015/03/Slovník_v303.pdf.

KAPUCIÁNOVÁ, Aneta. Film Na hory z produkce Seznam se bezpečně upozorňuje na problematiku kyberšikany. In: *Blog Seznam.cz* [online]. 2019 [cit. 2022-02-04]. Dostupné z: <https://blog.seznam.cz/2018/05/film-na-hory-z-produkce-seznam-se-bezpecne-upozorňuje-na-problematiku-kybersikany/>.

KOPECKÝ, Kamil. České děti o sextingu. In: *E-Bezpečí.cz* [online]. 2011 [cit. 2021-08-25]. Dostupné z: <http://www.ebezpeci.cz/index.php/temata/sexting/237-eske-dti-o-sextingu>.

KOPECKÝ, Kamil. Výzkum E-Bezpečí 2012 – fakta o sextingu u českých dětí. In: *E-Bezpečí.cz* [online]. Olomouc: Univerzita Palackého v Olomouci, 2012. [cit. 2021-09-15]. Dostupné z: <http://www.e-bezpeci.cz/index.php/veda-a-vyzkum/418-sexting2012>.

KOPECKÝ, Kamil. Kyberflashing – staronový druh sexuálního kontaktu v online světě. In: *E-Bezpečí.cz* [online]. 2017 [cit. 2021-11-06]. Dostupné z: <https://www.ebezpeci.cz/index.php/rizikove-jevy-spojene-sonlinekomunikaci/sexting/1255kyberflashing>.

KOPECKÝ, Kamil. Omegle: Víte s kým si vaše dítě videochatuje? In: *E-Bezpečí.cz* [online]. 2018 [cit. 2021-11-01]. Dostupné z: <https://www.ebezpeci.cz/index.php/rodicum-ucitelum-zakum/1300-omegle>.

KOPECKÝ, Kamil a SZOTKOWSKI, René. Sexting a rizikové seznamování českých dětí v kyberprostoru (výzkumná zpráva). In: *E-Bezpečí.cz* [online]. Olomouc, 2017. [cit. 2020-09-17]. Dostupné z: <https://www.e-bezpeci.cz/index.php/veda-a-vyzkum/sextingvyzkum-2017>.

KOPECKÝ, Kamil a SZOTKOWSKI, René. Sexting a právo. In: *E-Bezpečí.cz* [online]. 2019 [cit. 2021-11-25]. Dostupné z: <https://www.ebezpeci.cz/index.php/rizikove-jevy-spojene-s-online-komunikaci/sexting/1681-sexting-a-pravo>.

KOS, Adam. Meta: Vše, co byste měli vědět o přejmenovaném Facebooku. In: *Jablíčkář.cz* [online]. 2021 [cit. 2021-12-18]. Dostupné z: <https://jablickar.cz/meta/>.

LAFABRI QUEAPAPAS. Odesílání nevyžádaných aktů přes AirDrop může být v NYC brzy nelegální. In: *Lafabriqueapapas.cz* [online]. 2021 [cit. 2021-11-07]. Dostupné z: <https://cs.lafabriqueapapas.com/news/10678-sending-unsolicited-nudes-via-airdropmi-ght-soon-be-illegal-in-nyc.html>.

MARTANOVÁ, Veronika. O primární prevenci rizikového chování. In: *Nuv.cz* [online]. 2014 [cit. 2021-12-03]. Dostupné z: <http://www.nuv.cz/t/co-jeskolska-primarni-prevence-rizikoveho-chovani>.

MARTANOVÁ, Veronika. Všeobecná x selektivní x indikovaná školská primární prevence. In: *Nuv.cz* [online]. 2014 [cit. 2021-12-05]. Dostupné z: <http://www.nuv.cz/t/co-je-skolska-primarni-prevence-rizikoveho-chovani/vseobecna-x-selektivni-x-indikovana-skolska-primarni-1>.

MAŠKOVÁ, Anna a kol. Kybergrooming a kyberstalking. Metodický materiál pro pedagogické pracovníky. In: *Ncbi.cz* [online]. 2012 [cit. 2021-11-08]. Dostupné z <https://www.ncbi.cz/odborna-knihovna/category/6-metodiky-ucebni-materialy.html>.

NEBUĎ OBĚŤ! Úvod. In: *Nebud' obět'.cz* [online]. 2021 [cit. 2021-12-02]. Dostupné z: <http://nebudobet.cz/>.

PEREIRA, Allyson. Public Speaker. In: *Allysonpereira.cz* [online]. 2015 [cit. 2021-10-04]. Dostupné z: <https://www.allysonpereira.com>.

POLICIE ČR. Počítačová mravnostní kriminalita. In: *Policie.cz* [online]. 2021 [cit. 2021-11-26]. Dostupné z: <https://www.policie.cz/clanek/pocitacova-mravnostnikriminalita.aspx>.

PROBOŠTOVÁ, Jana. Školní metodici prevence na základních a středních školách a téma „Bezpečnost v kyberprostoru“. In: *Jsns.cz* [online]. 2020 [cit. 2022-04-06]. Dostupné z: https://www.jsns.cz/nove/projekty/medialni-vzdelavani/vyzkumy/metodici_prevence_final.pdf.

RANDÁKOVÁ, Růžena. #SayNo! - Celoevropská kampaň proti zneužívání dětí online. In: *Policie.cz* [online]. 2017 [cit. 2022-01-24]. Dostupné z: <https://www.policie.cz/clanek/sayno-celoevropska-kampan-proti-internetovemu-sexualnimu-natlaku-a-vydirani-deti-rekni-ne.aspx>.

ROSULEK, Martin. Co je TikTok a jak funguje? Vše, co musí vědět uživatel i marketáček. In: *Digitálnínomadství.cz* [online]. 2020 [cit. 2021-11-01]. Dostupné z: <https://digitalninomadství.cz/tiktok/>.

RYŠÁNEK, Adam. Facebooku budeme dál říkat pravým jménem. Hrozba, zní od kritiků. In: *Seznamzprávy.cz* [online]. 2021 [cit. 2021-12-18]. Dostupné z: <https://www.seznamzpravy.cz/clanek/meta-misto-facebooku-budeme-mu-rikat-pravym-jmenem-hrozba-zni-od-kritiku-179077>.

SAMUELSON, Kate. What is cyberflashing? In: *Theweek.co.uk* [online]. 2021 [cit. 2021-11-06]. Dostupné z: <https://www.theweek.co.uk/news/technology/953558/what-is-cyberflashing>.

SÍTĚ V HRSTI. Sociální sítě. In: *Sitevhrsti.cz* [online]. 2022 [cit. 2022-03-13]. Dostupné z: <https://sitevhrsti.cz/socialni-site/>.

V SÍTI. O filmu. In: *Vsiti.cz* [online]. 2020 [cit. 2022-01-24]. Dostupné z: <https://vsitifilm.cz/o-filmu.html>.

WORLD CLASS SPEAKERS & ENTERTAINERS. Allyson Pereira. In: *Wcspeakers.com* [online]. 2020 [cit. 2021-10-04]. Dostupné z: <https://www.wcspeakers.com/speaker/allyson-pereira/>.

ZAŠKOLNÝ, Jan. Facebook. In: *Sociální sítě* [online]. 2017 [cit. 2021-10-29]. Dostupné z: <http://www.socialnisite.123abc.cz/facebook>.

ZVĚŘINA, Jaroslav. Sexuolog Jaroslav Zvěřina: Ochrana dětí zavání někdy hysterií. In: *Novinky.cz* [online]. 2017 [cit. 2021-11-26]. Dostupné z: <https://www.novinky.cz/zena/vztahy-a-sex/436320-sexuolog-jaroslav-zverina-ochrana-deti-zavani-nekdy-hysterii.html>.

Periodika

GORDON-MESER, Deborah, et al. *Sexting Among Young Adults*. In: *Journal of Adolescent Health* [online]. 2012, s. 301–306. [cit. 2021-10-13]. Dostupné z: DOI: <https://doi.org/10.1016/j.jadohealth.2012.05.013>.

KOPECKÝ, Kamil. Strategie manipulace dětí v online prostředích se zaměřením na tzv. kybergrooming. In: *Pediatric pro Praxi* [online]. 2015, roč. 16, č. 5, s. 331-334. [cit. 2021-10-13]. Dostupné z: https://www.pediatricpropraxi.cz/artkey/ped-201505-0009_Strategie_manipulace_deti_v_online_prostredich_se_zamerenim_na_tzv_kybergr_ooming.php.

POVOLNÝ, David. Sexting: Právní výzva elektronického věku. *Magazín M* [online]. 2010, roč. 6, č. 12, s. 7 [cit. 2020-10-06]. ISSN 1801-0814. Dostupné z: <http://1url.cz/ZKLn6>.

ŠMAHEL, David a kol. *EU Kids Online 2020: Survey results from 19 countries: 2020* [online]. 2020 [cit. 2022-02-08]. ISSN 2045-256X. Dostupné z: DOI: 10.21953/lse.47fdeqj01ofo.

VAN DER HOF, Simone a KOOPS, Bert-Jaap. *Adolescents and Cybercrime: Navigating between Freedom and Control* [online]. 2011, 3(2), pp. 51–78 [cit. 2021-09-06]. ISSN 1944-2866. Dostupné z: DOI:10.2202/1944-2866.1121.

Seznam tabulek

Tabulka 1: Pohlaví respondentů	44
Tabulka 2: Věková struktura.....	44
Tabulka 3: Stupně vzdělání.....	44
Tabulka 4: Znalost pojmu sexting	45
Tabulka 5: Získání povědomí o sextingu.....	45
Tabulka 6: Zaslání zprávy se sexuální tematikou	46
Tabulka 7: Zaslání intimních fotografií	46
Tabulka 8: Příjemce intimní fotografie.....	47
Tabulka 9: Důvod odeslání intimní fotografie.....	48
Tabulka 10: Obdržení zprávy se sexuální tematikou.....	49
Tabulka 11: Obdržení intimní fotografie	49
Tabulka 12: Odesílatel intimní fotografie.....	50
Tabulka 13: Sociální sítě, prostřednictvím kterých respondenti poslali sextingový materiál	50
Tabulka 14: Sociální sítě, prostřednictvím kterých respondenti obdrželi sextingový materiál	51
Tabulka 15: Rizikovost sextingu	52
Tabulka 16: Největší obava při provozování sextingu	52
Tabulka 17: Přednáška ve škole zaměřená na sexting.....	53

Příloha

Příloha A:

DOTAZNÍK – SEXTING POHLEDEM STUDENTŮ STŘEDNÍCH ŠKOL V OKRESE SEMILY

Ahoj, jmenuji se Natálie Brabencová a jsem studentkou 3. ročníku oboru Sociální patologie a prevence. Ráda bych tě poprosila o vyplnění tohoto krátkého dotazníku, který poslouží k vypracování praktické části mé bakalářské práce. Cílem práce je zjistit jaké jsou postoje středoškolských studentů na sexting. A zda mají osobní zkušenost se sextingem.

Dotazník je zcela anonymní, a proto bych tě chtěla poprosit o pravdivé vyplnění. Vybrané odpovědi prosím označ křížkem v rámečku před možností, kterou si vybereš. Otázky označené hvězdičkou (*) jsou povinné a prosím o zodpovězení těchto otázek.

Děkuji za tvůj čas, který jsi věnovala/a tomuto dotazníku.

1. Setkal(a) jsi se s pojmem/jevem sexting? *

Sexting = elektronické rozesílání textových zpráv, fotografií či videa se sexuálními obsahem.

Ano Ne

2. Pokud ano, kde?

ve škole doma na sociálních sítích (Instagram, TikTok, ...)

jiné:

3. Poslal(a) si někdy druhé osobě zprávu se sexuální tematikou? *

Ano Ne

4. Poslal(a) si někdy druhé osobě svoji nahou fotografii, nebo fotografii ve spodním prádle?

- ano, poslal(a) jsem nahou fotografii
- ano, poslal(a) jsem fotografii ve spodním prádle
- ne, žádnou takovou fotografii jsem neposlal(a)

5. Pokud ano, o jakou osobu se jednalo? (Vyber jednu nebo více odpovědí).

- kamarád/kamarádka
- přítel/přítelkyně
- bývalý přítel/přítelkyně
- člověk, kterého jsem znal(a) na internetu
- člověk, kterého jsem neznal(a)
- svému crush
- jiné

6. Pokud ano, z jakého důvodu jsi odeslal(a) zmíněnou fotografii/fotografie.

(Vyber jednu nebo více odpovědí).

- z nudy
- byl to dárek pro přítele/přítelkyni
- někdo mě donutil zaslat tento materiál
- chtěl(a) jsem se zalíbit
- chtěl(a) jsem získat přítele/přítelkyni
- chtěl(a) jsem upoutat pozornost
- flirtování
- z legrac
- byla to odpověď na zaslanoú „sexy“ fotografii, video nebo zprávu
- jiné

7. Obdržel si někdy od druhé osoby zprávu se sexuální tematikou? *

- Ano
- Ne

8. Obdržel si někdy od druhé osoby jeho/její nahou fotografii, nebo fotografii ve spodním prádle? *

- ano, obdržel(a) jsem nahou fotografii
- ano, obdržel(a) jsem fotografii ve spodním prádle
- ne, žádnou takovou fotografii jsem neobdržel(a)

9. Pokud ano, o jakou osobu se jednalo? (Vyber jednu nebo více odpovědí).

- kamarád/kamarádka
- přítel/přítelkyně
- bývalý přítel/přítelkyně
- od neznámého člověka
- jiné

10. Prostřednictvím jaké sociální sítě jsi poslal/a textovou zprávu či fotografii se sexuálním obsahem? (Vyber jednu nebo více odpovědí) *

- Instagram
- Facebook
- TikTok
- Snapchat

- Omegle Messenger WhatsApp Tinder
 neposlal/a Jiné

11. Prostřednictvím jaké sociální sítě jsi obdržel/a textovou zprávu či fotografii se sexuálním obsahem? (Vyber jednu nebo více odpovědí) *

- Instagram Facebook TikTok Snapchat
 Omegle Messenger WhatsApp Tinder
 Neobdržel/a Jiné

12. Považuješ sexting za rizikový? *

- Ano Ne

13. Čeho by ses se nejvíc obával/a při posílání či sdílení materiálu s vlastním sexuálním obsahem? (Vyber jednu nebo více odpovědí)

- vydírání ostudy, zesměšňování problému se zákonem
 zklamání rodičů zklamání přátel zklamání učitelů
 problému s budoucím povoláním/se sehnáním zaměstnání
 jiné

14. Měli jste ve škole přednášku zaměřenou na sexting? *

- Ano Ne

15. Jaké je tvé pohlaví? *

- dívka chlapec

16. Jaký je tvůj věk? *

.....

17. Na jakém stupni středního vzdělávání se nacházíš?

- střední vzdělávání s maturitní zkouškou
 střední vzdělávání s výučním listem